

978

Վ. ՄՈԼՈՏՈՎ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՎԱ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

338.98(47)

Մ-86

ԿՈՐԱՅԻՆ
ՑԵՐԵՎԱՆ

1933

MAR 2010

Վ. ՄՈԼՈՏՈՎ

338.98(47)

5-85

պ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀՆԴԱՄՅԱԿԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՎԱ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

338
37

(ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ ՀԱՄ.Կ. (Բ)Կ. Կ. Կ.-Ի ՅԵՎ. Կ. Վ. Հ.-Ի
ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԼԵՆՈՒՄՈՒՄ)

378

~~1123~~

ԿՈՒՍՇԻՍ

ՅԵՐԿՐՈՒՄ - 1938

04.07.2013

32. 243
7500

Տեխնիկական խմբագիր՝ Մ. Եփրիկ
 Սրբագրիչ՝ Ա. Տեր-Սկրտչյան
 Հանձնված է արտադրության 20 հունվարի 1933 թ.
 Մատրագրված է տպագրելու 24 հունվարի 1933 թ.
 Տիրաժ 10.000. Հրատ. № 74, 110.000 տպ. նշ

Պետերատի տպարան Պատվեր № 192 Գլավլիտ № 7707 (Բ)

ՏԵՐԿՐՈՐԴ ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՎԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ընկերներ, ընկ. Ստալինի ղեկավարումով սպառվեց առաջին հնգամյակի արդյունքների հարցը, համաշխարհային պատմական նշանակություն ունեցող արդյունքների հարցը, — և ուրվագծվեցին այժմ կուսակցության առաջ ծառացած հիմնական խնդիրները: Իմ խնդիրն է՝ լուսարանել այն հարցերը, վորոնք կապված են ժողովրդական տնտեսության 1933 թվականի՝ յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա՝ պլանի հետ:

Հարկավ, յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա խնդիրներն ամենատերտ կերպով շաղկապված են առաջին հնգամյակի արդյունքների հետ: Յեւակետ է հանդիսանում այն փաստը, վոր առաջին հնգամյակը կատարվեց, այն եւ կատարվեց չորս տարում: Յեւ դեռ ավելին: Յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա խնդիրները վորոշելու համար հիմնական նախադրյալ է հանդիսանում այն փաստը, վոր շնորհիվ յերկրի ինդուստրացման և գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման քաղաքականության կիրառման՝ սոցիալիզմը վճռական հաղթանակ տարավ առաջին հնգամյակի շրջանում, վոր լենինյան «ովում» հարցը վերջնականապես լուծվեց մեր յերկրում: Սակայն դրանից չի կարելի անել այն հետևությունը, թե դասակարգային թշնամին գնդը վայր է դրել, թե պայքարը դադարել է, կամ առնվազն մեղմացել է, թե սոցիալիզմի ճանապարհին ծառացած բոլոր դժվարություններն արդեն հաղթահարվել են: Գործն, իհարկե, այդպես չէ: Լուծելով կապիտալիստական տարրերի գեմ սոցիալիզմի մղած պայքարի հիմնական հարցը մեր յերկրում, մենք դեռ հեռու յենք լուծած լինելուց սոցիալնարարության դժվարին շատ խնդիրներ: Սակայն հենվելով առաջին հնգամյակի քաղաքական արդյունքների և նյութ

Թահան նվաճումների վրա, այժմ մենք կարող ենք ավելի հաջողությամբ լուծել հիշյալ հարցերը: Յեթե մենք— չնայած մեր աշխատանքի բոլոր թերություններին—իսկ այդ թերությունները չառ են—իրադրոճեցինք առաջին հնդամյակի հիմնական խնդիրները, իսկ վճռական ճյուղերում վոչ միայն իրադրոճեցինք, այլև գերակատարեցինք դրանք, ապա այժմ, յերկրորդ հնդամյակի սկզբից, մենք հսկայական հնարավորություններ ունենք՝ այն ել շատ կողմերով քննարձակ հնարավորություններ՝ լուծելու համար սոցիալիզմի կառուցման նոր, խոշորագույն խնդիրները: Մենք յերկրորդ հնդամյակի առաջին տարվա խնդիրների իրադրոճմանը ձեռնամուխ յեղանք՝ դրալի չափով ամրապնդված ուժերով, փորոնք ավելացել ու ե՛լ ավելի աճում են որեցոր:

Վերոհը ևն 1933 թվականի մեր հիմնական տնտեսական խնդիրները:

Քանի վոր ե՛լ արդյունաբերության մեջ, ե՛լ գյուղատնտեսության մեջ, ե՛լ քաղաքի ու գյուղի տարանջառջանառության մեջ սոցիալիստական տարրերն ուղեն հաստատապես տիրապետող դիրք են գրավել, մենք սոցիալիստական ձևերի առաջընթացի հարցում հետապնդում են առաջ շարժվելով՝ չենք առաջադրում քանակական բնույթ կրող խոշոր խնդիրներ: Այս տարվա սլանի համաձայն, այսպես կոչված «սոցիալիստական հատվածը», բայց ավելի լավ է ասել՝ տնտեսության սոցիալիստական ձևերը, ընդգրկելու յեն մեր տնտեսության ժողովրդական յեկամարի մոտ ինը տասներորդ մասը (88,5 տոկոսը): Սակայն այդ յեկամուտն արդեն 1932 թվականին կազմում էր 87 տոկոս, ուստի կարիք չկա այժմ շատ ծանրանալ մեր տնտեսության մեջ սոցիալիստական ձևերի ունեցած դերի վրա: Նրանք տիրապետում են այդտեղ, և տիրապետում են ինչպես հարկն է:

Պլանն ուղղադրում է հսկայական աշխատանքներ հիմնական շինարարության ասպարիզում: 1933 թվականի հիմնական աշխատանքները շինարարության բոլոր ճյուղերում՝ ամբողջովին վերցրած՝ կազմում են 18 միլիարդ ուսրլի: Հետևապես ավելի յեն լինելու՝ թեպետ վոչ շատ՝ նրանից, ինչ վոր կաարել էյինք մենք անցյալ տարի, վորն ամենից ավելի հզոր թափ ուներ ամբողջ նախորդ շրջանի ընթացքում: Ինչ վերաբերում է ինդուստրիային, ապա 9,164.000.000 ուսրլու փոխարեն յերկրորդ

հնդամյակի առաջին տարում արդյունաբերության հիմնական աշխատանքները կազմելու յեն 10.109.000.000 ուսրլի: Այդ նշանակում է, վոր այս տարի արդյունաբերության հիմնական աշխատանքները համարյա մի միլիարդ ուսրլով ավելի յեն լինելու, քան անցյալ տարի, իսկ դրանով ինդուստրիայի հիմնական շինարարությունն ավելանում է 10 տոկոսով՝ համեմատած 1932 թվականի հետ:

Արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքի վերաբերմամբ միմիայն չորս արտադրական ժողովմասների (Մանր արդյունաբերության ժողովմասի, Թեթև արդյունաբերության ժողովմասի, Մատժողկոմատի և Անտոժողկոմատի գծով) սլանն ուղղադրում է 16,5 տոկոս աճում: Դուք բոլորդ ել հիշում եք, իհարկե, ընկ. Ստալինի այն դիտողությունը, թե ինչ է ներկայացնում այժմ մեզ մոտ արդյունաբերության արտադրանքի մի տոկոս աճումը: Իսկ մենք չե՞ք վոր խնդիր ենք դրել արդյունաբերության արտադրանքը միմիայն մի տարում ավելացնել վոչ թե մի տոկոսով, այլ 46,5 տոկոսով, այսինքն՝ 1932 թվականի 29,2 միլիարդից այս տարի հասցնել 54 միլիարդ ուսրլու: Իսկ ելեկտրոններգիայի արտադրության ասպարիզում սլանն ուղղադրում է ավելի քան 25 տոկոս ավելացում:

Ինչ վերաբերում է գյուղատնտեսությանը, ապա այստեղ, ինչպես դիտեք, կուտակցությունն ու կառավարությունը պահանջում են կենտրոնացնել ուշադրությունը բեքրատվության բարձրացման վրա և վոչ թե ցանքերի տարածության հետագա ընդաշխանման վրա: Այդ պատճառով 1933 թվականին ցանքերի ընդհանուր տարածությունը մոտավորապես համապատասխանում է նախորդ տարվա ցանքերի տարածությանը, բայց դրա փոխարեն առաջադրված են հողագործության յուրաքանչյուր ճյուղի բերքատվությունը բարձրացնելու կոնկրետ խնդիրներ և այդ խնդիրները, ինչ գնով ել լինի, պետք է իրականացվեն:

Մենք բարձր պահանջներ ենք առաջադրում նաև մեր տրանսպորտին: Այսպես՝ յերկաթուղիների բեռնաշրջանառությունը պետք է ավելանա զգալի չափով. անցյալ տարվա միջին հաշվով որական 50.500 վազոն բեռնելու փոխարեն այս տարի մենք պետք է ասպնովենք որական միջին հաշվով 58.000 վազոնի բեռ-

նումը, վորը նշանակում է յերկաթուղային տրանսպորտում բեռ-
նաընթացության աճումը 10 տոկոսով:

Վերջապես պետական բյուջեն, վորի մեջ հանդուցվում են մեր
ամբողջ տնտեսության ֆինանսավորման թելերը և վորի դերը սո-
ցիալիստական շինարարության մեջ առանձնապես մեծ է այս տա-
րի, նույնպես զգալի չափով պիտի աճի: Պետական բյուջեյի յե-
կամտային մասը 30 միլիարդից պետք է հասնի 34,7 միլիարդի,
այսինքն՝ ավելանալու յե համարյա 16 տոկոսով՝ համեմատած
անցյալ տարվա հետ: Այդ խնդրի իրականացումն զգալի չափով
հիմնված է այն բաղմամբով պարտավորությունների վրա, վոր
ստանձնում են տնտեսական կազմակերպությունները պետության
հանդեպ, և պահանջում է հսկայական աշխատանք ու բյուջետա-
յին ամենախիստ կարգապահություն դործնականում:

Գաղափրն և գյուղին արդյունաբերական ապրանք հայթայ-
թելու, բանվորներին ու ծառայողներին միջերջ մատակարարելու
ասպարիզում, մենք կարող ենք և պետք է ապահովենք հետագա
բարելավումը, առանձնապես բարելավելով այդ գործի կազմա-
կերպումը: Նկատի ունենալով, վոր արդյունաբերական ապրանք-
ների ֆոնդերը և պարենային ֆոնդերը պետության ձեռքում ավե-
լանալու յեն 1933 թվականին, իսկ բանվորների ու ծառայողների
ընդհանուր թիվն ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ՝ հա-
մեմատած անցյալ տարվա հետ՝ վորոչ չափով նույնիսկ կրճատ-
վելու յե, —մենք բոլոր հիմքերն ունենք, վորպեսզի հետագա
քայլն անենք դեպի առաջ արդյունաբերական տարածքների և
միջերջների մատակարարման ասպարիզում: Այդ առաջին հերթին
վերաբերում է հիմնական արդյունաբերական չընթաններին, հիմ-
նական արդյունաբերական կադրերին:

Կուլտուրական շինարարության ասպարիզում աճման համար
պլանի ուրվագծած տեմպն, իբրև կանոն, զգալի չափով բարձր է
տնտեսության ասպարիզում բնորոշված տեմպից:

Այդպես ուրեմն, յերկրորդ հնդամյակի առաջին տարում կու-
սակցությունը նոր, խոշորագույն խնդիրներ է դնում բանվոր դա-
սակարգի և կոլտնտեսական գյուղացիության առաջ: Այդ պլանի
կատարումը հանդիսանալու յե հետագա խոշոր առաջնադասում
տնտեսության բոլոր ճյուղերում և բանվորական ու գյուղացիա-
կան մասսաների նյութական ու կուլտուրական մակարդակի հետա-

դա բարձրացում: Այդ խնդիրների իրականացումն անպա-
ման պահանջում է զգալի չափով բարելավել մեր ամբողջ
աշխատանքը: Այդ խնդիրները հնարավոր է իրականացնել
միմիայն այն դեպքում, յեթե մենք ապահովենք աշխատան-
քի արտադրողականության բարձրացման պլանի կատարումը
մեր արդյունաբերական ձեռնարկություններում, կոլտնտեսու-
թյուններում և խորհրդային յուրեններում, և յեթե ամբողջ
էտապարման դործում մենք նույնպես եյական բարելավումներ
մտցնենք այս տարի: Վոչ մի տարակույս չի կարող լինել, վոր
մենք անհրաժեշտ նախադրյալներ ունենք դրա համար և վոր ու-
ժերի ֆորտիղացիան արդեն սկսվել է: Ուրվագծված խնդիրների
իրագործումը կախված է մեզնից, կախված է այն ակտիվություն-
ներից, վորը կցուցաբերենք մենք այդ խնդիրների կատարման հա-
մար պայքար ծավալելու և այդ նպատակով մասսաներին կադ-
մակերպելու ասպարիզում:

I

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐՏԱԳՐ ԴԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

Ընթացիկ տարում արդյունաբերության խնդիրների հանգույ-
ցը զոնվում է աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման
մեջ: Դա հիմնական ու կենտրոնական հարց է Դժվար չե բացա-
տրել այդ:

Մենք մեր առաջ խնդիր ենք դնում արդյունաբերության ար-
տադրանքն ավելացնել 16,5 տոկոսով: Ընդմիջն բանվորների ու
ծառայողների ընդհանուր թիվն ավելանալու յն ընդամենը յերկու
տոկոսով: Դրանից արդեն յերևում է, վոր առաջադրված խնդիրը՝
արդյունաբերության արտադրանքի ավելացումը, հնարավոր է
գլուխ բերել միմիայն մի պայմանով՝ յեթե համապատասխան չա-
փով բարձրանա աշխատանքի արտադրողականությունը մեր ար-
դյունաբերության մեջ: Ամբողջովին վերցրած մեր արդյունա-
բերության համար անհրաժեշտ է այս տարի աշխատանքի արտա-
դրողականությունն ավելացնել 14 տոկոսով:

Հետո յեո դեռ կանգ կառնեմ այն հարցի վրա, թե ի՞նչ է նշա-

նակում դա ամբողջ բանիւր դասակարգի և նրա առանձին խմբերի համար: Սակայն նախ և առաջ յես կրեւեմ Լենինի այն ցուցումները, վորտեղ արտահայտւած և աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման ամբողջ մեծ նշանակութիւնը մեր պայմաններում: Ահա թե ինչ և անում Լենինն այդ առթիւ:

«Կոմունիզմը հանդիսանում է կամավոր, զիտակցարար միացած, առաջավոր տեխնիկան ողտադործող բանվորների աշխատանքի բարձրագույն արտադրողականութիւնը կապիտալիստականի հանդեպ...

Կոմունիզմն սկսւում է այնտեղ, վորտեղ հրապարակ և գալիս շարքային բանվորների անձնիկը, ծանր աշխատանքը հաղթահարող հողատարութիւնն աշխատանքի արտադրողականութիւնն ավելացնելու, յուրաքանչյուր փութք հացը, ամուսը, յերկարը և այլ մթերքները պահպանելու շուրջը, վորոնք ընկնում են վոչ թե անձնապէս աշխատողների և վոչ թե նրանց «մեքծավորներին» ու «հեռավորներին» ձեռքը, այլ ամբողջ հասարակութեան, նախ՝ մի սոցիալիստական պետութեան, ապա՝ խորհրդային հանրապետութիւնների միութեան մեջ միացած տասնյակ և հարյուրավոր միլիոն մարդկանց ձեռքը» (Լենին, «Մեծ նախաձեռնութիւն», 1919 թ.):

Այժմ բերեմ Լենինի բացատրութիւններն այն պայմանների մասին, վորոնք անհրաժեշտ են աշխատանքի արտադրողականութիւնը բարձրացնելու համար:

«Աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացումը նախ և առաջ պահանջում է ապահովել խոշոր ինդուստրիալի նյութական հիմքերը՝ զարգացնել վառելիքայութի, յերկաթի արտադրութիւնը, մեքենայիութիւնը, քիմիական արդյունաբերութիւնը...

Աշխատանքի արտադրողականութիւնը բարձրացնելու մյուս պայմանն է, նախ՝ աղգարնակութեան մասսայի կրթական և կուլտուրական վերելքը: Այժմ այդ վերելքը կատարւում է հսկայական արագութեամբ, վորը չեն տեսնում բուրժուական համայնութեամբ կուրացած մարդիկ, վորոնք անընդունակ են հասկանալու, թե ինչպիսի թոխջը և կատարւում այժմ ժողովրդի խորքերում գեղի լույսն ու նա-

խաձեռնութիւնը՝ շնորհիւ խորհրդային կազմակերպութեան: Յերկրորդ՝ տնտեսական վերելքի պայմանն է հանդիսանում նաև աշխատավորների մեջ կարգապահութեան բարձրացումը, աշխատել գիտնալը, ընդունակ լինելը, աշխատանքի ինտենսիվութիւնը, նրա լավագույն կազմակերպումը» (Լենին, «խորհրդային իշխանութեան հերթական խնդիրները», 1918 թ.):

Վերջապէս, յես կատանանշեմ Լենինի մի ցուցումն. ևս այդ հարցի շուրջը: Լենինն ասում է՝

«... Գնալով դեպի աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացումը, պետք է հաշվի առնել կապիտալիզմից սոցիալիզմին անցնելու միջանկյալ ժամանակիւ՝ այն առանձնահատկութիւնները, վորոնք պահանջում են մի կողմից, վոր դրվեն մրցութեան սոցիալիստական կազմակերպման հիմքերը, իսկ մյուս կողմից պահանջում են կիրառել հարկադրումն՝ այնպէս, վոր պրոլետարիատի դիկտատուրայի լողունը չպղծվի պրոլետարական իշխանութեան հեղուկ վիճակի պրակտիկայով» (Լենին, «խորհրդային իշխանութեան հերթական խնդիրները», 1918 թ.):

Լենինի այս դիտողութիւնների մեջ պարունակւում է այն հիմ. նական նշանակութիւնը, վորն ունի աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացումը մեր յերկրում, այն հիմնական պայմանները, վորոնք անհրաժեշտ են դրա համար:

Լենինն առանձնապէս շեշտում է, թե ինչ նշանակութիւն ունի «շարքային բանվորների հողատարութիւնն աշխատանքի արտադրողականութիւնն ավելացնելու, ամեն մի փութք հացի, ամուսի, յերկարի և այլ մթերքների պահպանման շուրջը»: Մի՞թե դա ամենամանրիշական կերպով չի վերաբերում ընթացիկ մոմենտին: Այնուհետև, Լենինը ճիշտ մատնանշում է, թե ինչ և պահանջւում աշխատանքի արտադրողականութիւնը բարձրացնելու համար և ընդմիկն առանձնապէս ընդգծում է արդյունաբերութեան նյութական հիմքի ապահովումը, մասսաների կրթական ու կուլտուրական վերելքի առկայութիւնը, վորը նրա կարծիքով խորհրդային իշխանութեան որոգ «առաջ և գնում հսկայական արագութեամբ», և «աշխատավորների կարգապահութեան բարձրացումը, աշխատել գիտնալը, ընդունակ լինելը, աշխատանքի ինտեն-

տիվությունը, նրա լավագույն կադմսիկներումը»: Դրա հետ միա-
բին չի կարելի չտեսնել, վոր այդ բոլոր բնագավառներում մենք
այժմ բազմապատիկ ավելի նպաստավոր պայմաններ ունենք աշ-
խատանքի արտադրողականությունը բարձրացնելու համար, քան
այն չըջանում, յերբ գրեւ եւ Լենինը դրա մասին: Լենինը, վեր-
ջագետ, ուղղակի ասում եւ, թե աշխատանքի արտադրողականու-
թյան բարձրացումը կախված եւ ինչպես «մրցության սոցիալիս-
տական կադմսիկներումից», այնպես եւ «հարկադրման կերպու-
մից, այնպես, վոր պրոլետարիատի ղեկատուութայի լուծողը
չպղծվի պրոլետարական իշխանության հեղհեղուկ վիճակի պրակ-
տիկայով»: Յեւ այդ ցուցումներն ամենատիպուտաւ բնույթ ունեն
տվյալ պայմաններում:

Ի՞նչ եւ նշանակում աշխատանքի արտադրողականության
բարձրացումն արդյունաբերության առանձին ճյուղերում, վոր
ուրվագծել եւ պատն: Այդ կարելի յե լացատրել հետեւյալ թվերով.

Ծանր արդյունաբերության ժողովրդատի համար, վորտեղ
արտադրանքի աճումը պետք ե կադմի համարյա 22 տոկոս, աշ-
խատանքի արտադրողականության բարձրացումը պետք ե կադմի 12
տոկոս: Մատուցված աշխատանքի համար, վորտեղ արտադրանքն ավելա-
նալու յե 13 տոկոսով, պահանջվում ե աշխատանքի արտադրողա-
կանությունը բարձրացնել 15 տոկոսով: Անտառօգտագործման հա-
մար, վորտեղ արտադրանքն ավելանալու յե 12 տոկոսով, աշխա-
տանքի արտադրողականությունը պետք ե բարձրանա 18 տոկո-
սով: Ծխախոտության ասպարիզում, վորտեղ զգալի չափով վատ
ե աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման գործը, պա-
հանջվում ե 25%-ով բարձրացնել աշխատանքի արտադրողակա-
նությունը 1933 թ. ընթացքում: Աշխատանքի արտադրողակա-
նության բարձրացման տոկոսների տարբերությունը կախված ե
միջ միայն արտադրանքի աճման չափից, այլե մի շարք այլ հան-
գամանքներից (մեխանիկական բազան, հումքը ե այլն):

Այն, վոր աշխատանքի արտադրողականության ուղղված
բարձրացումը լուրջ ե բախականաչափ դժվարին գործ ե, կարելի
յե տեսնել հետեւյալից: Ամբողջ առաջին հնդամյակի ընթացքում

արդյունաբերության մեջ աշխատանքի արտադրողականությունն
ավելացավ 40 տոկոսով: Ծիշտ ե, ծանր արդյունաբերության մեջ
ե մանավանդ նրա միջանի ճյուղերում աշխատանքի արտադրո-
ղականությունն զգալի չափով ավելի յե բարձրացել: Սակայն,
ընթացիկ տարվա համար ուրվադժված առաջադրանքն ավելի
բարձր ե, քան վերջին չորս տարվա արտադրողականության
բարձրացման միջին մակարդակը: Աշխատանքի արտադրողակա-
նությունն առանձնապես անբավարար վիճակի մեջ եր անցյալ տա-
րի, յերբ արտադրական հիմնական ժողովրդատների արդյունաբե-
րության մեջ աշխատանքի արտադրողականության աճումը կազ-
մեց ընդամենը մի տոկոս, այն եւ ամբողջովին իհաչիվ ծանր
արդյունաբերության (ավելի ճիշտ՝ նրա միջանի ճյուղերի), վոր-
տեղ այդ աճումը հինգ տոկոսից ավելի յեր:

Համեմատենք աշխատանքի արտադրողականության բարձ-
րացման բնագավառում այս տարի առաջադրված խնդիրները կա-
պիտալիստական յերկրներում համապատասխան մասշտաբների
հետ: Ահա մասիկ միջանի տվյալներ այդ հարցի վերաբերյալ:
Ամերիկացի Սոցուարտ Ձեյզը Հ. Ա. Միացյալ Նահանգների
«պրոսպերիտի» (բարգավաճման) չըջանի հատուկ նվաճումն եր
համարում, յերբ այնտեղ հինգ տարվա ընթացքում աշխատանքի
արտադրողականությունը բարձրացել եր 25 տոկոսով: Անգլիա-
յում ճգնաժամին նախորդող ամբողջ հնդամյակի ընթացքում
(1924—1929 թվականներին) աշխատանքի արտադրողականու-
թյունն ավելացել եր 11 տոկոսով: Գերմանիան 1913 թվականից
մինչե 1931 թվականն ընկնող ամբողջ չըջանում ունեցել ե աշխա-
տանքի արտադրողականության բարձրացում ընդամենը 27 %
(համաձայն դերմանացի տնտեսագետ Կուչինսկու տվյալների):
Հեռեւաբար առաջին հնդամյակում աշխատանքի արտադրողակա-
նության աճման ասպարիզում մեր ձեռք բերած տեմպն անհասա-
նելի յե կապիտալիստական յերկրների համար: Սակայն յերկրորդ
հնդամյակի առաջին տարում մենք պետք ե նոր քայլ անենք դեպի
առաջ՝ այդ տեմպն ուժեղացնելու ուղղությամբ:

Վորպեսզի պարզարանենք, թե ինչ նշանակություն ունի
ժողովրդական տնտեսության համար աշխատանքի արտադրողա-
կանության բարձրացումը մեր արդյունաբերության մեջ, յե
պետք ե ասեմ, վոր 1933 թվականի ընթացքում աշխատանքի ար-

տաղերողականութեան բարձրացման յուրաքանչյուր տոկոս տալու յէ մոտ 290 միլ. ո. : Այսպիսով ընթացիկ տարում աշխատանքի արտադրողականութեան ամբողջ բարձրացումը (չորս ժողկոմատներէի դժով) այս տարի պետք է տա պետութեանը չորս միլիարդ ուրլով ավելի ընդհանուր արտադրանք : Ինչպէս տեսնում եք, խոսքը վերաբերում է պետութեան համար շատ լուրջ դժուրի :

Աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացումը կարեւորագույն տարր է հանդիսանում մեր արդյունաբերական արտադրանքի ինքնարժեքն իջեցնելու գործում : Իսկ այդ խնդիրը, ինքնարժեքի իջեցման խնդիրը, արտադրանքի վորակի անպատճառ բարելավման պայմանով, այս տարի ևս ամենասուր կերպով դրված է մեր առաջ : Ընթացիկ տարում մեր առաջ խնդիր է դրված իջեցնել մեր արդյունաբերական արտադրանքի ինքնարժեքը 4 տոկոսով (ավելի ճիշտ՝ 3,9 տոկոսով) : Առաջին հայացքից այդ առաջադրանքի կատարումն առանձին դժվարութիւններ չի ներկայացնում : Սակայն, վերջին տարիների վորձը գալիս է ասելու, վոր հենց այդ գործում՝ արդյունաբերական արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցման գործում մենք առանձնապէս թույլ տեղ ունենք : Չնայած մենք հաղթականորեն ավարտեցինք առաջին հընգամյալը, ամբողջ արդյունաբերութեան մեջ ինքնարժեքի իջեցման գործում մենք վորեւ տեղաչարժ չկատարեցինք : Դեռ ավելին՝ վերջին տարին մի շարք ճյուղերում ինքնարժեքի իջեցման բնագոյամբ մենք վոչ թէ առաջ, այլ դեպի հետ դնացինք : Մինչդեռ այն խնդիրը, վորի համաձայն մի տարիւմ ընթացքում ամբողջ արդյունաբերութեան մեջ ինքնարժեքը պետք է իջեցվի չորս տոկոսով, խորհանտեսութիւններում՝ 8 տոկոսով և շինարարութեան ասպարիզում՝ 15 տոկոսով, պետք է անպայման իրագործվի :

Պարզաբանելու համար թէ ինչո՞ւ անցյալ տարի վատացել էր ինքնարժեքի իջեցման գործը, յետ կմատնանք հետեւյալը : Վերահիշյալ չորս ժողկոմատներում արդյունաբերութեան առտադրանքն անցյալ տարի ավելացավ 8,5 տոկ. : Միեւնույն ժամանակ աշխատավարձի համապատասխան ֆոնդն աճեց զգալի չափով ավելի : Իսկ աշխատավարձի ամբողջ ֆոնդը (արդյունաբերութեան, խորհանտեսութիւնների, շինարարութեան և կառավարման սոցալ. ու տի դժով) ավելացավ 47 տոկ. : Վորը զգալի չափով դերադանցում

է պլանային ուրվագծերը, ևլ չենք առում այն, վոր այդ պլանային ուրվագծերն արված էին արտադրական ու շինարարական պլանները լիովին կատարելու խնդրին համապատասխան :

Այդ բոլորից բղխում է այն, վոր աշխատանքի արտադրողականութեանը բարձրացնելու և ինքնարժեքն իջեցնելու համար մղվող պայքարն այս տարի մենք պետք է դնենք մեր ուշադրութեան կենտրոնում և բայց ևիկորեն առաջ մղենք այդ գործը :

Մենք չենք կարող հաշտվել նաե այն դրութեան հետ, վորի մեջ դտնվում է արդյունաբերական արտադրանքի վորակի հարցը :

Մեզ մոտ այնքան արագ են աճում ժողովրդական անտեսութեան պահանջները և ժողովրդական մասսաների պահանջները, վոր դրանց բավարարումը հետ է մնում մեր ձեռնարկութիւնների առաջադրանքի աճումից : Հաճախ դա ունենում է այն հետեանքը, վոր միանգամայն անբավարար ուշադրութիւն է դարձվում արտադրանքի վորակին : Մինչդեռ այն վիճակը, վորի մեջ դտնվում է արտադրանքի վորակը մի շարք ճյուղերում, ներառյալ նույնիսկ մեր արդյունաբերութեան առաջավոր ճյուղերը, չի կարելի նորմալ համարել :

Որերս Գորկու ավտոգործարանը Մոսկվա ուղարկեց իր արտադրած առաջին 50 մարդատար ավտոմոբիլները : Իրադեկ ընկերների ասելով, խորհրդային արտադրութիւնը հանդիսացող այդ առաջին մարդատար ավտոմոբիլները վատ չեն իրենց հիմնական մասերով՝ մոտորէ, շասիի, դեկի կողմից : Սակայն դժբախտաբար դուրս յեկավ, վոր այդ ավտոմոբիլները վորոշ կողմերից դեռ բոլորովին վտտ են : Այդ նախ և առաջ վերաբերում է նրանց կուզովին և նրանց ներքին պատերին, դռնակների ու կոթերի կառուցվածքին և այն : Զի կարելի, իհարկե, թխտել Գորկու ավտոգործարանի հաջողութիւններն ավտոմոբիլի վերահիշյալ կարեւորագույն մասերի նկատմամբ : Սակայն չե՞ վոր մեզ հարկավոր է վոչ թէ պարզապէս լավ մոտոր ավտոմոբիլի համար, վոչ թէ պարզապէս դիմացկուն շասի և դեկ : Մեզ հարկավոր է՝ պարզ ասած, լավ մարդատար ավտոմոբիլ :

Մեզ հարկավոր է խորհրդային մարդատար ավտոմոբիլ, այն ևլ այնպիսին, վոր նրանով կարելի լինի յերթեկեկ վոչ ավելի վտտ, քան բուրժուական ավտոմոբիլով :

Իսկ դեռ վորքա՞ն մեծ է մեզ մոտ խոտանի տոկոսն արդյու-

նարեբական արտադրանքի մեջ: Չի կարելի չխոստովանել, վոր այդ տեսակետից մեզ մոտ քիչ չեն միանգամայն անբարեհաջող քննադատանքը արդյունաբերության մեջ:

Ուստի հատկանշիլի յե, վոր «առաջին հնդամյակի արդյունքներին և 1933 թվականի ժողովրդական տնտեսության պլանին» վերաբերյալ բանաձևում մատնանշված և, թե անհրաժեշտ և հետադաշում գլխավոր ուժը «կենտրոնացնել վաչ քե քանակական ամսամ, այլ արդյունաբերության մեջ արտադրանքի վարակի քարելավման և աշխատանքի արտադրողականության քարձրացման վրա»:

Առաջադրելով այդ խնդիրները, մենք պետք և տեսնենք, թե վորն և դրանց կատարման համար անհրաժեշտ արտադրական տեխնիկական բաղան: Դրա վրա ավելի մանրամասնորեն կանդ կտանք ընդ. Կուլբիշևի: Իսկ յես այստեղ կսահմանափակվեմ միմիայն համառոտ դիտողություններով:

Առաջին հնդամյակը հաստատապես վորքի կանդնեցրեց մեր ծանր արդյունաբերությունը և դրանով իսկ խորհրդային բաղա տեղծեց ամբողջ ժողովրդական տնտեսության տեխնիկական վերակառուցումն ավարտելու համար: Առաջին հնդամյակի չրջանում արդյունաբերության խոշորագույն ճյուղերն արդեն զգալի չափով անցան իրենց վերակառուցման չրջանը: Դրա չնորհիվ այժմ մենք ունենք հիմք ավարտելու վոր միայն արդյունաբերության, այլև դյուղատնտեսության ու տրանսպորտի, այսինքն՝ ամբողջ ժողովրդական տնտեսության տեխնիկական վերակառուցումը:

Մինչև 1932 թվականի հունվարի մեկը մեր արդյունաբերության հիմնական կապիտալը հեղափոխության տարիներին չնորոգվեց արդեն 57 տոկոսով: Այսպիսով արդյունաբերության հիմնական ֆոնդերի կեսից զգալիորեն ավելի մասը նորոգվել և վերջին տարիներն և դյուղատնտեսական վերակառուցման չրջանում: Ծանր արդյունաբերությունը նույն ժամանակաչրջանում՝ իր հիմնական կապիտալը նորոգեց ավելի քան յերկու յերրորդ մասով: Կան արդյունաբերության առանձին ճյուղեր, ինչպես անի, նավթի արդյունաբերությունը և ելեկտրոկայանները, վորտեղ հիմնական ֆոնդերը նորոգվել են ավելի քան յերեք ջառորդ մասով և նույնիսկ ավելի քան չորս հինգերորդական մասով:

Դրան ավելացրեք նաև այն, վոր աշխատանքի այսպես կոչված եներդողինվածությունը, այսինքն՝ արդյունաբերության մեջ յուրաքանչյուր բանվորին հասնող մեխանիկական ու ելեկտրական եներդայի քանակը միմիայն առաջին հնդամյակի ընթացքում ավելացել և 41 տոկոսով, իսկ աշխատանքի անմիջական ելեկտրողինվածությունը բարձրացել և ավելի քան յերկու անգամ: Այդ բոլորը վիճարկում և, վոր հսկայական չափով աճել և մեր ամբողջ տնտեսության ու նախ և առաջ մեր արդյունաբերության տեխնիկական բաղան:

Յերկաթուղային տրանսպորտի նկատմամբ մենք զգալի չափով հեռ ենք մնացել պեխնիկական վերակառուցման քննադատում: Մինչդեռ 1933 թվականին արդյունաբերությունը պետք և արդեն խոշոր քայլ անի դեպի առաջ մեր յերկաթուղային, մասամբ նաև ճրային տրանսպորտի ժամանակակից տեխնիկական վերակառուցման դործում: Այս տարի իրագործվելու յե ուժեղ չողեքարչելի ու վաղոնների արտադրության մեծ ճրադիր: Բացի դրանից, զգալի չափով ընդարձակվելու յե ինքնատրոլեռակները և ինքնակապերի արտադրությունը՝ յերկաթուղիներում ել ավելի տարածելու համար:

Սակայն մենք լավ դիտենք, վոր բանը միայն այն չե, վոր կառուցենք ժամանակակից արդյունաբերական տիպի նոր ձևա նարիություններ, նորագույն սարքավորում հայթայթենք արդյունաբերության այս կամ այն ճյուղին: Դրանից հետո ծագում և նոր արտադրության տեխնիկային տիրապետելու հարցը, նոր ձևա նարիությունները և նոր տեխնիկական յուրացնելու հարցը: Իսկ այդ կողմից մենք դեռ մինչև այժմ ել հանդիպում ենք հսկայական դժվարությունների, վորոնց հաղթահարումը քիչ ժամանակ չի պահանջում:

Մենք որինակներ ունենք, վոր լավ և կիրառվել և հաջող քողտադործվել արդյունաբերության ամբողջ ճյուղերի վերակառուցումը: Որինակ՝ նավթարդյունաբերության վերակառուցումը: Դրա չնորհիվ մենք արագորեն խոշորագույն հաջողություններ ձեռք բերինք առաջին հնդամյակի պլանի կատարման ասպարեղում, վորոնք այժմ վոր միայն չի կարելի թույլ տալ վիժեցնել վատ աշխատանքով, այլ մենք պետք և ինչ դնով ել լինի զարգացնենք ել ավելին: Մյուս կողմից մենք որինակ ունենք, վոր զգալի

քանակութեամբ նոր սարքավորում և մտցված ածխադրույունարե-
րութեան մեջ, վորը դեռ քիչ թե չատ լուրջ հաջողութիւններ չի
բերել: Ընդհանուաւր, պետք և ընդգծել, վոր ածխադրույունարե-
րութեան մեջ դեռ ամեն ինչ բավարար չէ, չնայած դրութիւն
ունեն տեխնիկական մեծ նախադրեցանքներ ածխի հանույթն զգալի
չափով ավելացնելու համար: Արտադրութեան տեխնիկային լավ
տիրապետելու որինակ կարող և ծառայել մեր արակտորային ար-
դյունաբերութիւնը: Այդ յերեւում և թեկուղ հետեւյալից: Յեթե
Ստալինգրադի տրակտորի գործարանն իր գործարկման առաջին
տարին տվել և 5-217 տրակտոր, ապա Սարկովի նրան հաջաւոր
տրակտորի գործարանը, վորը կառուցվել և քիչ ավելի ուշ, իր
գործարկման օրից մի տարվա ընթացքում տվեց 13-475 տրակ-
տոր:

Շատ ավելի օրինակներ կարելի յե բերել, թե վորքան վատ,
խիչ յերբեմն ուղղակի համեղագործ անվույթ կերպով և ողտա-
գործվում նորադույն, ներառյալ նաև ներմուծված սարքավորու-
մը նույնիսկ մեր լավ գործարաններում: Նույն այդ Սարկովի
տրակտորի գործարանում, մինչև վերջին ժամանակներս, ներ-
մուծված գաղղյաճանրի լավականաչափ զգալի մասը չէր աշխա-
տում, բանվորական դաղղյաճանրի բեռնվածութիւնը միանգա-
մայն անբավարար էր, շատ զգալի չափի յեր հասնում գաղղյաճ-
անրի ու մեխանիզմների կոտորվելը, ընդ վորում մեծ մասամբ ան-
փույթ վերաբերվելու և դործածել չզիտենալու պատճառով: Գորկու
ավտոգործարանում սարքավորման կոտորվելը, այն էլ դարձյալ
զլխալորապէս վատ խնամքի և անվույթ ու անուշադիր վերա-
բերմունքի պատճառով, նույնպէս մեծ չափի յե հասնում: Իսկ
դեռ վորքա՞ն չողտաւործված ամենաթանկագին ներմուծված
սարքավորում վեր և ընկած նավթային տրեստների, ցեմենտի ար-
դյունաբերութեան պահատարաններում, Մադնիտգորսկում,
Բերեզնիկում և այլն: Վերջապէս Ժողովրդական անտեսութեան
հաշվառման կենտրոնական վարչութեան 1932 թվականին կա-
տարած վիճակագրութեան ավյալներով յերեւան և բերված
մեծ աոկոսով չողտաւործված և նույնիսկ մինչև վիճակագրու-
թիւնը չսարքավորված մեքենաների մեծ տոկոս:

Այդ բոլորը և շատ ուրիշ օրինակներ վկայում են, վոր մեր

արդյունաբերութեան մեջ արդեն կատարված տեխնիկական վե-
րակառուցումը մենք դեռ չափազանց անբավարար ենք ողտաւոր-
ծում, վոր մենք հսկայական ռեզերվներ ունենք զործն արագորեն
բարելավելու համար, վոր մեր առաջընթացը տեխնիկային տիրա-
պետելու ուղղութեամբ կարող և արագորեն զգալի արդյունքներ
տալ: Այսպիսով, մեր արդյունաբերութեան մեջ աշխատանքի ար-
տադրողականութիւնը բարձրացնելու համար այժմ կան արտա-
դրական տեխնիկական այնպիսի նախադրեցանքներ, վորոնք առաջ
չեն յեղել և չեն յեր կարող լինել: Մեղ մոտ չատ են չողտաւործ-
ված ներքին ռեսուրսները, անհրաժեշտ և միայն բայլչեիկորեն
պայքար ծախելը նոր գործարաններն ու նոր տեխնիկական յուրաց-
նելու, աշխատանքի կազմակերպումը բարելավելու և աշխատան-
քային կարգապահութիւնն ամրացնելու համար:

Մեղ մոտ վոչ միայն զգալի չափով առաջ և դնացել արդյունա-
բերութեան տեխնիկական վերակառուցումը, այլև առաջին հըն-
գամյակի չըջանում մենք վիթխարի քայլ ենք արել նաև վորակյալ
բանվորական ու ինժեներատեխնիկական ուժերի կազեր օտեղծե-
լու գործում:

Վերջին չորս տարվա ընթացքում մեր արդյունաբերութեան
մեջ ներգրավվել են յերկու և կես միլիոն նոր բանվորներ, վորոնցից
մոտ յերկու միլիոն հոգի անցել և վորակյալ աշխատանքի: Այդ
բանվորների մեծ մասն առաջ վոչ մի հասկացողութիւն չի ունե-
ցել այն դաղղյաճանրի, գործիքների ու մեքենաների մասին, վո-
րոնց հանդիպել և գործարաններում:

Բայց առաջին հնգամյակի տարիները զուր չեն անցել մեղ
համար: Լենինի այն ցուցումը, թե աշխատանքի արտադրողակա-
նութիւնը բարձրացնելու համար մեծ նշանակութիւն ունի աղ-
գաբնակութեան մասսայի կրթական ու կուլտուրական մակարդա-
կի բարձրացումը, մենք հաշվի յենք առել ժամանակին: Հնգամ-
յակի տարիներին մենք հսկայական տեղաշարժ կատարեցինք ան-
դրադիտութեան վերացման գործում: Գեո շատ ժամանակ չէ, վոր
մեր աղգաբնակութեան ավելի քան կէո մասն անգրագետ էր: Այժմ
անգրագետների թիւը կաղմում և 10 տոկոսից պակաս: Հսկայա-
կան մասշտաբով ծախարկեց նաև կուլտուրական այլ աշխատանք
մասնաներում: Մյուս կողմից՝ հնգամյակի տարիներին բանֆակի
աւանտղների թիւն ավելացավ 9 անգամ: Գործուներում օոդո-

338
37

4834-21

բողիներ թիվն ավելացավ 5 անգամ: Տեխնիկումներում սովորող-
ների թիվը նույնպես ավելացավ 5 անգամ, իսկ բուհերում,
տեխնիկական բուհերում սովորողների թիվը՝ 3 անգամ, ընդլու-
րում անմիջականորեն արդյունաբերական տեխնիկական բուհե-
րում առաջին հնգամյակի տարիներին ուսանողների թիվն ավելացել
և նույնպես համարյա 5 անգամ: Մեր յերկրում տեխնիկական
կադրերի արագ աճումը հնարավորություն ավելց մեզ 1-ին հնգամ-
յակում կրկնապատկել մեր ձեռնարկությունների հազեցվածու-
թյունը մասնագետներով (100 բանվորին 3,8 % մասնագետից—
հասցնելով 7 % մասնագետի):

Այն հանդամանքը, վոր արդեն հսկայական չափով նորոգվել
և մեր արդյունաբերության սարքավորումը և արտադրության մեջ
արմատացել են նորագույն տեխնիկայի շատ ճյուղեր, վերջին
տարիներին վորոշ չափով արդեն սովորած բանվորների նոր կադ-
րերի հոսանքը դեպի արտադրությունը, ինչպես և նոր, թեպետ
և յերիտասարդ մասնագետների զգալի հոսանքը 2-րդ հնգամյակի
սկզբից, կարող և տալ գործնական մեծ արդյունքներ: Այդ պայ-
մաններում աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը
և արդյունաբերական արտադրանքի վորակի բարելավումը կա-
րելի յե և պետք և լիովին պահանջվի՝ համաձայն մեր պլանի:

Դեռ ավելին՝ աշխատանքի արտադրողականության բարձրա-
ցումն արդյունաբերության մեջ և արդյունաբերական ար-
տադրանքի վորակի բարելավումը՝ համաձայն ընդունված
տնտեսական պլանի, մեր տնտեսական աշխատանքի կենտ-
րոնում պետք և դրվի այս տարի այն պատճառով, վոր այդ
խնդիրների իրականացումը պահանջում և վճարար բա-
րելավել մեր ամբողջ կուլակցական, խորհրդային, տնտեսական
և արհմիութենական աշխատանքը, պահանջում և բայլելիկայն այն-
պիսի աշխատանք մասսաներում, ուժերի այնպիսի հմուտ բաշ-
խում ու տնտեսական-տեխնիկական կադրերի ընտրություն,
նրանց աշխատանքի մշտական ու լուրջ այնպիսի ստուգում, աշ-
խատանքային կարգադրանքային այնպիսի ամրացում ու աշխա-
տանքի խնամախնություն, այնպիսի ծավալուն պայքար մղել նոր
արտադրությունները և նրա տեխնիկան իրադեռ յուրացնելու հա-
մար, մի խոսքով՝ այնպիսի հեղափոխական աշխատանք կատարել
մեր սոցիալիստական շինարարության հսկառում, վորն ընդա-

նակ և կադմակերպել այժմ միմիայն մեր բայլելիկայն կուլակ-
ցությունը, վորի հետեից հարաճուն խանդավառությամբ դնում
են մասսաները, վորի մեջ իրավամբ իրենց մահացու թշնամուն
են տեսնում բուրժուական դասակարգերի բոլոր և ամեն տեսակ
ուժերը, ներառյալ նաև պարսոսյը այլասերվածները, ամեն
դույնի մուկերն ուղորտունխաները:

Յեռ չեմ խոսի արդյունաբերության առանձին ճյուղերի այս
առաջադրանքների հետ կապված առանձին խնդիրների մասին:
Միայն պետք և տեսն, վոր ծանր արդյունաբերությունն այստեղ
ևս պետք և տա ուղիղ տոն ամբողջ դործին. այդ բնադավառում
ամենից ավելի առաջ և դնացել նոր հզոր տեխնիկական բաղա-
կադմակերպելու գործը: Նա ունի լավագույն բանվորներ ու տեխ-
նիկական ուժեր: Այստեղ մենք հիմք ունենք պատելու սոց.
մրցման ու հարվածայնության դարգացման լավագույն ոլինակ-
ները, ինչպես և արտադրության մեջ պրոլետարական անհրաժեշտ
կարգապահության իրադեռ հաստատումը: Մանր արդյունաբե-
րության կարևորագույն ճյուղերում՝ սե ու դունավոր մետաղա-
ծուրման մեջ, ածխարդյունաբերության և մեքենաշինության
ստալարիդում, ել չենք խոսում ավտոտրակտորային արդյունաբե-
րության մասին, այս տարի ևս մեզ տրված՝ առաջադրանքները
զգալի չափով ավելացնում են արտադրանքը: Այդ առաջադրանք-
ները հնարավոր և իրականացել միմիայն այն դեպքում, յերբ
պատշաճ չափով պայքար մղվի աշխատանքի արտադրողականու-
թյունը բարձրացնելու, ինքնարժեքն իջեցնելու, արտադրանքի
վորակը բարձրացնելու համար:

Ստանձնապես պետք և կանգ առնել սե մետաղածուրման վրա:

Կենտրոնական Կոմիտեի սեպտեմբերի պլենումը քննարկեց
սե մետաղածուրման վիճակը: Այդ ժամանակից ի վեր դործը
չբարելավվեց: Մինչդեռ այդպիսի դրությունը միանգամայն ան-
հանդուրժելի յե: Ընթացիկ տարում սե մետաղածուրման ստալա-
րիդում արտադրանքն ավելացնելու առաջադրանքները շատ զգա-
լի յեն՝ թուղի նկատմամբ 44 տոկոս, սլոդսլատի նկատմամբ 53
տոկոս, մամլած յերկաթի նկատմամբ 48 տոկոս: Սակայն յի
կարելի յե մոռանալ, վոր փաստորեն 1933 թվականի առաջադրանք-
ները կրկնում են այն առաջադրանքները, վորոնք ուրվադրված
եյին 1932 թ. համար, սակայն չեյին կատարվել: Այդպիսով այս

տարի մենք մետաղաձուլման ասպարիզում խնդիր ենք դնում կա-
տարել անցյալ տարվա առաջադրանքները կամ այլ խոսքով՝ տա-
րեկան առաջադրանքը կատարել 2 տարում:

Վորոջ բարեկամում ձեռք բերինք մենք անցյալ տարի թուջի
արտադրության բնագավառում: Սակայն միանգամայն անթույ-
լատրելի դրուժյուն ունեյինք և շարունակում ենք ունենալ պող-
պատի ու մամլած յերկաթի ասպարիզում: Վոչ մի դեպքում չթու-
լացնելով մեր ջանքերը թուջի արտադրության դժույ, մենք պետք
է տոանձնապես ուժղորեն ձեռնամուխ լինենք պողպատի ու մամ-
լած յերկաթի արտադրության վճռական բարեկամներ: Դրանից
չատ բան և կախված մեր ամբողջ տնտեսութան հետադա աճման
համար: Դրանից և կախված նախ և առաջ մեր ամբողջ մեքենաչի-
նությունը, վորի աճումն այժմ դանդաղեցնում է սև մետաղաձու-
լումը: Մեքենաչինական արդյունաբերությունը 1932 թվականին
կարող էր տալ զգալի չափով ավելի մեծ աճում, քան պլանով նա-
խատեսված 23 տոկոսը: Սակայն մեքենաչինության աճումը,
վոր այնքան անհրաժեշտ է մեզ ամբողջ սոցիալիստական տնտե-
սության աճման համար, դանդաղում է պողպատի ու մամլած
յերկաթի պակասությունից: Դրա հետ միասին մեր մետաղաձու-
լումը պետք է դնել այնպիսի դրուժյան մեջ, վոր նա վառելանյու-
թի ածխի ու կոկիսի սուր կարիք զգա: Մետաղաձուլարանները պետք
է սպահնոլված լինեն վառելանյութով: Ածխարդյունաբերությունն
իր հերթին չպետք է խոչընդոտ հանդիսանա սև մետաղաձուլման
բարձրացման համար: Ածխարդյունաբերության մեջ, մանավանդ
նավթարդյունաբերության մեջ 1933 թվականն անցյալ տարվա
նման չպետք է լինի: Մյուս կողմից՝ յերկաթուղային տրանսպոր-
տը պետք է կատարի իր խնդիրը: Յերկաթուղիները պետք է իրա-
պես ասպնոլեն վառելանյութը ժամանակին մետաղաձուլարան-
ները փոխադրելը:

Այնուամենայնիվ դիտավոր խնդիրը հենց մետաղաձուլման մեջ
է, արտադրության կադմակերպման գործում յեղած բոլոր անկար-
գությունները վերացնելու մեջ, տնտեսական և տեխնիկական
կադրերի ընդարձակում կատարելու մեջ, նրանց աշխատանքի խ-
կական օտուգում կադմակերպելու մեջ, տեխնիկական և տնտեսա-
կան ղեկավարությունը բարձրացնելու մեջ:

Անենք այն ամենը, ինչ վոր անհրաժեշտ է արտադրության

կադմակերպման, պետական ու տեխնիկական ղեկավարման բնա-
գավառում գոյություն ունեցող բոլոր թերությունները վերաց-
նելու համար, վորպեսզի ինչ դնով էլ լինի կատարենք վոչ միայն
թուջի արտադրության պլանը, այլ և անպայման պողպատի ու
մամլած յերկաթի արտադրության պլանը:

II

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԲԵՐԲԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

Առաջին հնդամյակի հաջորդությունների կարևորագույն ցու-
ցանիչն է կոլեկտիվացման հաղթանակը դյուդատնտեսության
մեջ: Կոլտնտեսությունների ու խորհանտեսությունների գործը
հաղթանակեց վերջնականապես: Կոլեկտիվացումը հիմնականում
ավարտվեց: Արդեն 1932 թվականին դյուդացիական ցանքերի
յերեք ճառորդ մասը կատարում էին կոլտնտեսությունները:
Պարզ է, վոր այժմ գործը վերաբերում է վոչ թե հետագա կոլեկ-
տիվացման տեմպին, այլ աշխատանքի կադմակերպմանը կոլտն-
տեսություններում ու խորհանտեսություններում:

Վերջ! վերջո, այստեղ ևս գլխավորը աշխատանքի արտադրու-
ղականության բարձրացումն է: Դրա համար անհրաժեշտ է վճա-
րար բարեկամել դյուդատնտեսության ասպարիզում մեր կատա-
րած ամբողջ աշխատանքի վորակը: Դյուդատնտեսության ասպա-
րիզում տվյալ պահին մեր առաջ չի դրված ցանքերի տարածու-
թյան և՛ ավելի բնդարձակելու խնդիրը: Առաջին հնդամյակի ըն-
թացքում ցանքերն ընդարձակվել են բավականաչափ: Այժմ մեր
դիտավոր ջանքը պետք է կենտրոնացված լինի բերձատվուրյան
բարձրացման խնդրի վրա:

Հենց դրանից էլ յեկնում է ժողովրդական տնտեսության
1933 թ. պլանը:

Այս տարի մենք ուրվագծել ենք բոլոր հիմնական մշակույթ-
ների բերքատվության բարձրացումը: Մեր յերկրում բերքատվու-
թյունը շատ ցած է: Առանձին մշակույթների նկատմամբ նա ուղ-
ղակի անթույլատրելի չափով ցած է: Այստեղից է միջի այլոց

հետևում է, վոր բերքատվության առաջ բարձրացման հեռանկարները ևս նշանակալի չեն մեզ մոտ:

Ի՞նչպիսի ծրագիր ունենք մենք այդ դործում 1933 թ. համար:

Մենք ընդհանուր առմամբ անփոփոխ պահպանելով ցանքերի տարածությունը 1932 թվականի չափը, խնդիր ենք դնում բարձրացնել բերքատվությունը հացաբույսերի նկատմամբ 13 տոկոսով, բամբակի նկատմամբ 8 տոկոսով, վուշի նկատմամբ 20 տոկոսով, արևածաղկի նկատմամբ 25 տոկոսով, շաքարի մակնդեղի նկատմամբ 32 տոկոսով:

Ինչպես տեսնում եք՝ առաջադրվել են միանշանակ կոնկրետ, դործնական խնդիրներ: Սակայն նույնիսկ ապահովելով այդ խնդիրների լիակատար իրականացումը՝ մենք դեռ չառ բանով հետ ենք մնալու մի շարք այլ յերկրների բերքատվության մակարդակից, յերկրների, վորտեղ մեքենաների ու տարարտանյութերի կիրառումը և դյուղի ընդհանուր կուլտուրական մակարդակն զգալի չափով վատուց արդեն ավելի բարձր է, քան յեղել և մի ժամանակ մեր յերկրում: Սակայն այնքան ել հեշտ չեն յրապես ապահովել այդ և մյուս մշակույթների բերքատվության բարձրացման խնդիրների իրականացումը մի տարում: Այստեղ անհրաժեշտ և լուրջ աշխատանք կատարել կուլտուրականների մեջ, խորհանտեսական բանվորների ու աղրտախնդիրական կադրերի մեջ: Սակայն բերքատվության բարձրացման ասպարիդում այժմ զբաղված խնդիրները վոչ միայն յրադործելի չեն, այլ և անպայման կարող են կենսագործվել ու պետք է կենսագործվեն ինչ դնով ել լինի: Մենք, բայլչեկիկերս, հաստատապես պետք և ասենք այդ առավել ևս այն պատճառով, վոր տվյալ դեպքում դործը նախ և առաջ կախված է մեզանից, մասնաներին կազմակերպելու մեր կարողությունից, մեր ակալվությունից այն պայքարում, վոր մղվում է աշխատանքի արտադրողականությունը կուլտուրական և խորհանտեսական արտերում բարձրացնելու համար:

Ավելորդ և ապացուցել, վոր առայժմ մեծ մասամբ մենք բավականաչափ վատ ենք անում այդ: Այնպիսի կարծ ժամանակամիջոցում, ինչպիսին է յերեք տարին, յերբ մեզ մոտ ստեղծվել է 200 հազար նոր կուլտուրական և 5 հազար նոր խորհանտեսություն, չեք ել կարելի խոշոր արդյունքներ սպասել կուլտուրական

թյունների ու խորհանտեսությունների աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման ասպարիդում, և այնուամենայնիվ մենք արդեն վորոչ հաջողություններ ունենք:

Վերցնենք 1931 թվականի ցանքի կամպանիայի արդյունքները և յրար համեմատենք ՄՏԿ-ների սպասարկած կուլտուրականությունը, ՄՏԿ-ների կողմից չսպասարկվող կուլտուրականությունը ու անհատական տնտեսություններում դոյուլյուն ունեցող աշխատանքի արտադրողականությունը: Ի՞նչ ենք տեսնում մենք ուրեմն:

Դուրս է դալիս հետևյալը.

ա) ՄՏԿ-ների կողմից սպասարկվող 7 միլիոն կուլտուրականների տնտեսությունները ցանել են 35 միլիոն հեկտար, կամ այլ խոսքով՝ յուրաքանչյուր կուլտուրականի տնտեսությունը՝ 5 հեկտար:

բ) ՄՏԿ-ների կողմից չսպասարկվող 8 միլիոն կուլտուրականների տնտեսությունները ցանել են 31 միլիոն հեկտար, կամ ամեն մի կուլտուրականի տնտեսությունը՝ մոտավորապես 4 հեկտար:

դ) 10 միլիոն մենատնտեսները ցանել են 19 միլիոն հեկտար, վորը կազմում է 2 հեկտարից տակաւ ամեն մի մենատնտեսի տնտեսության համար:

Այդպես ուրեմն՝ այժմ մենք ունենք ապչեցուցիչ փաստեր, վորոնք ապացուցում են կուլտուրական աշխատանքի առավելությունները, մանավանդ կուլտուրական այն աշխատանքի առավելությունները, վորը միացած է ՄՏԿ-ների տրակտորների ու դյուղատնտեսական մեքենաների հետ: Զե՞ վոր մեր բերած փաստերը վկայում են, վոր արդեն անցյալ տարի կուլտուրականների աշխատանքի արտադրողականությունը նույնիսկ առանց ՄՏԿ-ների ոգնություն, յերկու անգամ ավելի բարձր է յեղել անհատական տնտեսության աշխատանքի արտադրողականությունից: Իսկ ՄՏԿ-ների կողմից ղեկավարվող կուլտուրականություններում աշխատանքի արտադրողականությունը յերկու է կես անգամ բարձր է, քան անհատական տնտեսություններիը և 25 տոկոսով բարձր է, քան ՄՏԿ-ների կողմից չսպասարկվող կուլտուրականություններիը: Ի՞նչպես ուրեմն դրանից հետո կուլտուրականները չհաղթանակեն դյուղատնտեսության մեջ:

Բերենք մի որինակ ևս. անհատական գյուղացիական տնտեսությունների՝ այն ել ավելի շատ գյուղատնտեսական մեքենայականացող քիչ թե շատ ունեւոր տնտեսություններին՝ հետադուրության ավյալների համաձայն, մի հեկտար դարնանացան ցորեն ցանելու համար դործադրվող աշխատանքը 1926—27 թվականներին կազմել է մոտ 15 բանվորական ուր: Մյուս կողմից, Ժողովրդական տնտեսության հաշվառման գլխավոր վարչության ավյալների համաձայն, Հյուսիսային Կովկասի կոլտնտեսություններում մի հեկտար դարնան ցորեն ցանելու աշխատանքի համար 1931 թ. դործադրվել է 6 բանվորական ուրից մի քիչ ավելի: Վերջապես, նույն թվականին Ձերնոսովխովի միավորման խորհուրդն տնտեսություններում մի հեկտար դարնան ցորեն ցանելու համար դործադրվել է 2 բանվորական ուրից քիչ ավելի: Ի՞նչպես ուրեմն դրանից հետո կոլտնտեսությունները և խորհրդային կոլտնտեսությունները չպետք է հաղթանակ տանեն բոլոր և ամեն տեսակ անհատական գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ:

Յեւ այդ բոլորը տեղի չե ունենում չնայած կոլտնտեսությունների ու խորհրդային կոլտնտեսությունների աշխատանքում դոյուրություն ունեցող հակառակ թերությունների, չնայած վոր նրանց զերակշռող մասն աճեց միմիայն վերջին յերեք տարում, չնայած վոր մենք զեռ շատ վատ ենք տիրապետել գյուղատնտեսական արտադրության նոր տեխնիկային, վոր այդ դործում մենք համարյա փորձառություն չենք ունեցել: Կրկնում եմ, կոլտնտեսություններում միացած և խորհրդային կոլտնտեսություններում աշխատող մարդկանց աշխատանքի շահավետությունը՝ համեմատած անհատական գյուղացու աշխատանքի հետ՝ արդեն դործանականապես հաստատված է և հաստատվում է միլիոնավոր ու տասնյակ միլիոնավոր մարդկանց աշխատանքի օրինակով: Ահա թե ինչո՞ւ ներկա պայմաններում բերքատվության բարձրացման դործը հակառակ չափով հեշտացել է՝ շնորհիվ այն տիրապետող գերբի, վոր ունեն կոլտնտեսություններն ու խորհրդային կոլտնտեսությունները գյուղատնտեսության մեջ: Ամբողջ դործը կախված է լինելու աշխատանքը կազմակերպելու կարողությունից՝ մանավանդ ցանքի և բերքահավաքի ժամանակ, կախված է լինելու այն բանից, թե ինչ չափով կարող ենք մենք հակահարված տալ խորհրդային իշխանության ու կոլտնտեսական շինարարության թշնամիներին, վոր

բոնք թափանցել են կոլտնտեսություններն ու խորհրդային կոլտնտեսությունները, կախված է լինելու այն բանից, թե ինչ չափով կարող ենք մենք համալսմբել այդ խնդրի շուրջն իրող առաջավոր և կոլտնտեսական դործին նվիրված ընկերներին, կոլտնտեսականների ամբողջ հիմնական մասսային՝ պայքար մղելու աշխատանքի կարգապահության համար և կոլտնտեսական դուքի վերաբերմամբ ազնիվ վերաբերմունք ցույց տալու համար, ընդդեմ ծուլների, ընդդեմ վատնիչների ու գողերի և նախ և առաջ ընդդեմ նրանց թիկունքում թաղնված կուլակային ու հակահեղափոխական այլ տարրերի:

Ինչո՞վ են հաղթանակ տանում կոլտնտեսություններն ու խորհրդային կոլտնտեսությունները անհատական գյուղացիական տնտեսությունների վրա: Նրանով, վոր միացած իրենց աշխատանքում, նրանք հենվում են գյուղատնտեսական առաջավոր տեխնիկայի վրա, ոգտադործելով լավագույն գյուղատնտեսական մեքենաները և տրակտորները:

Վերցնենք փաստերը: Առաջին հնգամյակի սկզբին մեր դոյուրատնտեսության մեջ գոյություն ունեցող մեքենաների ու դործիքների ամբողջ արժեքը կազմում էր 1.150 միլիոն ռուբլի: Առաջին հնգամյակի չորս տարվա ընթացքում գյուղատնտեսությունը արվել են 1.600 միլիոն ռուբլու արժեք ունեցող մեքենաներ ու դործիքներ: Այդպիսով մի հնգամյակի ընթացքում, չորս տարում կատարված բայլլելիյան հնգամյակի ընթացքում, գյուղատնտեսությունն ստացել է ավելի շատ դործիքներ ու մեքենաներ, քան ունեցել է հնգամյակի սկզբին: Դրան ավելացրած նաև այն վոր գյուղատնտեսական նոր մեքենաներն զգալիորեն ավելի արտադրողական են, քան հնեերը: Առաջին հնգամյակի ընթացքում արմատապես փոխվեցին գյուղատնտեսական արտադրության տեխնիկայի հիմքերը մեր յերկրում: Հենց այդ և մեր ուժը:

Նույնիսկ նախքան հնգամյակի սկզբն արորը բավականաչափ նկատելի դեր էր խաղում գյուղատնտեսության մեջ: Այդ ժամանակից ի վեր այստեղ մեծ փոփոխություններ կատարվեցին: Հնգամյակի վերջում արդեն սկսեց խոչորագույն դեր խաղալ տրակտորի հերկը:

Առաջին հնգամյակի սկզբին ձեռքի ցանքը տիրապետող գերբ էր գրավում: Հնգամյակի տարիներին դործն արմատապես փոխ

վեց: Ցանքի հիմնական ու մեծահասակ գործիքը դարձավ շարքացան մեքենան, ընդգործում արդեն հսկայական դեր է խաղում տրակտորային շարքացանը:

Մանգաղն ու գերանդին շատ շրջաններում դեռ 1928 թվականին հիմնական գործիքներ էլին հացարույների բերքահավաքի համար: Այստեղ ևս արմատապես փոխվեց գործը: Առավել հնգամյակի վերջերին հացարույների բերքահավաքի հիմնական գործիքները դարձան ձիաքարշ բերքահավաք մեքենաները և կոմբայներ տրակտորի հետ միասին:

Շքրայով և ձեռքի այլ գործիքներով կալավում էր տասնյակ միլիոնավոր հեկտար ցանքերի բերքը դեռ առավել հնգամյակին անմիջականորեն նախորդող շրջանում: Այդ ժամանակից ի վեր այստեղ ևս բառիս բուն իմաստով փոխվել է պատկերը: Ներկայումս հացարույներ կալսելու հիմնական գործիքներն են ձիաքարշ և մեխանիկական կալսիչ մեքենան ու կոմբայներ: Այս, հայտնի յե, վոր կոմբայնը գյուղատնտեսության ասպարեզում միաժամանակ մի շարք կարևորագույն աշխատանքներ և կատարում, այն է՝ հնձում է, կալսում և տեսակավորում:

Յեա մանրամասն կանգ չեմ առնի այն դերի վրա, վորը կատարում են տրակտորները մեր գյուղատնտեսության մեջ: Այդ առանց այն էլ լավ հայտնի յե բոլորին: Բավական է ասել, վոր մինչև 1933 թվականի դարունը տրակտորների թիվը մեր գյուղատնտեսության մեջ՝ համեմատած նախորդ տարվա հետ, ավելանալու յե 27 հազարով, այսինքն՝ 19 տոկոսով, իսկ տրակտորային պարկերի կազմությունն ավելանալու յե 21 տոկոսով:

Գյուղատնտեսության տեխնիկական վերակառուցման ասպարեզում հատուկ տեղ են զբաղում մեքենատրակտորային կայանները: Արդեն անցյալ տարի կոլտնտեսությունների ցանքերի կեսից ավելին կատարվել է ՄՏԿ-ների օգնությամբ և նրանց ղեկավարությամբ: Այս տարվա դարնանը ղգալի չափով ավելի յեն ՄՏԿ-ների անելիքները, վորովհետև ՄՏԿ-ները պետք է ընդգրկեն կոլտնտեսությունների ցանքերի առավաղն 60 տոկոսը: ՄՏԿ-ներն իրոք վոր առաջատար դեր են խաղում մեր գյուղատնտեսական արտադրության տեխնիկական վերակառուցման գործում: Այդ դերը բառացի կերպով աճում է որավոր: Ընդամեն յերեան են դալիս մեծ թերություններ ՄՏԿ-ների աշխատանքում: Այդ հան-

դամները մեծ աշխատություն և պահանջում կուսակցությունից դեպի նրանց աշխատանքը: Այնուհանդերձ, չնայած այդ թերություններին, ՄՏԿ-ները հանդիսանում են մեր վստահելի և լավագույն միջոցը գյուղատնտեսության տեխնիկական վերակառուցման ու կոլտնտեսությունների կազմակերպչական և անտեսական ամրացման բնագավառում: Մեքենատրակտորային կայանները գոյություն ունեն ընդամենը 3-4 տարի, բայց նրանց թիվն արդեն հասնում է 2 և կես հազարի: Նրանք արդեն դարձել են գյուղացիական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գլխավոր լծակը: Արագորեն աճում է վեճ միայն նրանց տեխնիկական ու արտադրական, այլև քաղաքական դերը գյուղում: Այդ բոլորը նպաստավոր նախադրյալներ և ստեղծում պայքար ծավալելու գյուղատնտեսության մեջ աշխատանքի արտադրողականության մեջ խորհրդանշելու ու նախ և առաջ կոլտնտեսական ու խորհրդատեսական արտերի բերքատվության առաջադրանքները լրիվ կատարելու համար: Իսկ այդ իր հերթին պահանջում է լուրջ կերպով բարելավել գյուղատնտեսության ասպարեզում մեր կատարած ամբողջ աշխատանքի վստահը:

Անառնաբուծության ասպարեզում մենք ունենք ավելի անբավարար դրություն, իսկ մի քանի ճյուղերում՝ միանգամայն անթույլատրելի վիճակ: Անառնաբուծության բոլոր ճյուղերում՝ կոլտնտեսական ու խորհրդատեսական անառնաբուծության մեջ մենք 1933 թ. համար ինչիք ենք դնում այսուհետև ևս ղգալի չափով ավելացնել անասունների թիվը: Առանձնապես անհրաժեշտ է ապահովել կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների և անասնապահան խորհրդատեսությունների խոշոր յեղջուրավոր անասունների, խոզերի ու վոշխարների թվի ավելացման առաջադրանքի իրագործումը: Այս թվականը պետք է շրջադարձի տարի հանդիսանա սոցիալիստական անառնաբուծության աճման մեջ, վորը հսկայական նշանակություն ունի թե հենց գյուղատնտեսության համար և թե մեր քաղաքներին պարենամթերք հայթայթելու գործի հետագա բարելավման համար:

ԲԱՆՍԱՅԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԲԱՐԵԱԿՈՒՄԸ
ՅԵՎ ԳՅՈՂԻ ԱՊՐԱՆԲԱՇՐՋԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԻՈՐՇՐԴԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ
ՅԵՎ ԲԱՆՍԱՅԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԲԱՐԵԱԿՈՒՄԸ

Այժմ անցնում եմ քաղաքի ու դյուղի ապրանքաշրջանառության ու խորհրդային առևտրի ծավալման հարցերին և այդ կապակցությամբ՝ բանառարարման հարցերին:

Կսկսեմ լայն սպառման ապրանքների արտադրման հարցերից:

Մենք դեռ հեռու չենք թեթև արդյունաբերության այն անումից, լայն սպառման ապրանքների արտադրության այն թափ ու ծավալից, վերը բաժարարներ մեր յերկրի հարաճուն պահանջները: Բաժանաչափ չառաջադիմաց թեթև արդյունաբերությունը մասնավորապես նաև անցյալ տարի: Սակայն մեզ մոտ անշուշտ են անում և լայն սպառման ապրանքների արտադրությունը և 1933 թվականին այդ տեսակետից հանդիսանալու յս հետագա բաժանաչափ կարևոր մի քայլ դեպի առաջ: Լայն սպառման ապրանքների հիմնական խմբի նկատմամբ պլանն ուղղադրում և արտադրանքի ավելացումը 10 անգամով: Յեթի միլիարդի ապրանքների նկատմամբ այդ ավելացումը պակաս կլինի, ապա մյուս կողմից, մատակարարման համար կարևոր մի շարք արդյունաբերական ապրանքների նկատմամբ (բրդեղեն, կարած իրեր, կոճի թել և այլն), մենք այս տարի զգալի անում ենք ունենալու:

Անցյալ տարի մի շարք միջոցներ ելին ձեռք առնել ապրանքային ֆոնդերը հողուտ շուկայի վերաբաշխելու՝ ի հաշիվ այսպես կոչված «արտաշուկայական սպառողների» ֆոնդերի (հիմնարկների, անասնապահ կաղմակերպությունների և այլն): Այդ կատարվեց մասնավորապես դյուղին ապրանք հայթայթելու գործը բարելավելու նպատակով: Դրանով մենք զգալի արդյունքներ ձեռք բերեցինք: Անցյալ տարի դյուղը ստացավ 23 տոկոսով ավելի արդյունաբերական ապրանք, քան նախորդ տարում: Բայց ընդամենը քաղաքներում արդյունաբերական ապրանքների ֆոնդերի թարձարացումն աննշան էր: Այս տարի մենք պետք է նշ ավելի սահմանափակենք միջոցները արտաշուկայական ֆոնդը, ավելացնելով

անմիջականորեն բաժանորդներին ու գյուղացիներին վաճառելու համար շուկա ուղարկվող ապրանքների ֆոնդերը:

Թեթև արդյունաբերության արտադրանքի 10 տոկոս անումը, վերին ուղղված և սլանում, չի կարող բաժարարել մեր բոլոր պահանջները: Սակայն այդ ևս կկատարվի միմիայն այն դեպքում, յեթե թեթև արդյունաբերության աշխատողները լրջորեն զբաղվեն իրենց ձեռնարկությունները հումքով ապահովելու գործով, իսկ այդ շատ վեպերում մենք դեռ չենք տեսնում:

Ինչպես հայտնի յս, առաջ թեթև արդյունաբերությունը զգալի չափով անվում էր ներմուծվող հումքով: Դեռ միլիարդ տարի առաջ մենք արտասահմանից հսկայական քանակությամբ բամբակ, բուրդ, հում կաշի և այլն ելինք ներմուծում: 1928 թվականին մենք հարկադրված ենք յեղել 150 միլիոն ուրբլուց ավելի վոսկի ծախսել միմիայն բամբակ ներմուծելու համար: Բուրդ ներմուծելու համար մեր ծախսած վոսկին դեռ 1928—29 թվականներին հասնում էր համարյա 70 միլիոն ուրբլու: Հում կաշվի համար հնդաժակից առաջ մենք հարկադրված ենք յեղել տալ տարեկան 40 միլիոն ուրբլի վոսկով և այլն և այլն: Այդ ժամանակից յ վեր մենք կարողացանք արժատական փոփոխություն մտցնել դրությամբ: Առաջին հնդաժակի ընթացքում մենք ստեղծեցինք այնպիսի դրություն, վեր այդ հումքի բոլոր հիմնական կարիքները ակտիվորեն բաժարարել ինքներս, համարյա առանց ներմուծելու այդ հումքն արտասահմանից: Չի կարելի այդ հանդամանքի մեջ չտեսնել իՍՍՀՄ-ի սոցիալիստական շինարարության մեծ հաջողությունը: Սակայն անցյալ շրջանի միլիարդ սովորյալներ շատ կենսական են: Որինակ՝ թեթև արդյունաբերության միլիարդի աշխատողները—այդ առանձնապես վերաբերում և տեքստիլ և կաշվի արդյունաբերությանը—ժամանակին շատ են վարժվել ապրել ներմուծվող հումքով, ապրել՝ այսպես ստան, «պատրաստ ախուլ»:

Մինչդեռ մեր դյուղատնտեսությունը, շնորհիվ տեխնիկական մշակույթների արագ զարգացմանը, այժմ կարող և այդ հումքից ավելի մեծ քանակությամբ տալ: Պետք է միայն վերջ տալ «պատրաստ ախուլ» ապրելու սովորությանը և ձեռնամուխ լինել համապատասխան մթերումների կազմակերպմանը: Մենք ունենք համապատասխան մթերող կազմակերպություններ, սակայն մեր թեթև

արդյունաբերութեան, ինչպէս և սննդաարդյունաբերութեան
անտեսաւարճները պետք է ավելի մոտենային այդ կազմակերպու-
թյունների աշխատանքին և ավելի ակտիւ լինեյին այն պայքա-
րում, վորի նպատակն է հումքի բազա ստեղծել իրենց իսկ ձեռ-
նարկութեանների համար, մանավանդ վոր այժմ մենք մեծ ձեռ-
նարկումները կիրառելու համար գոյուղում ունենք այնպիսի լծակ,
ինչպիսին է մեքենատրակտորային կայանը և հենց իրենք՝ կոլտն-
տեսութեաններն ու խորհրդայնութեանները: Յեթե առաջ թեթե-
ւոր յունաբերութեան տնտեսական կազմակերպութեանների հա-
մար դժվար էր սերտ կապ հաստատել ցիր ու ցան մանր գոյուղա-
ցիական տնտեսութեանների հետ, ապա այժմ դրութեանն սրմա-
տասկա փոխվել է նպատակաւոր ուղղութեամբ: Յեւ պետք է
հատկանալ, վոր մեր ընկերները, և՛ թեթե և՛ սննդի արդյունա-
բերութեանից, չեն կարող կատարել իրենց պարտականութեան-
ները, մասնավորապէս այն, ինչ վոր վորոշել էր Կենտկոմի սեպ-
տեմբերյան սլենումը լայն սպառման ապրանքների արտադրու-
թյունը ծախսելու մասին, յեթե նրանք կիս ձեռնամուխ չլինեն
իրենց ձեռնարկութեաններն անհրաժեշտ գոյուղատնտեսական հում-
քով ապահովելու գործին: Իսկ յեթե նրանք բայցևս չկորեն ձեռ-
նարկեն այդ գործին, ապա վոր միայն կկատարեն, այլ և կդերա-
կատարեն այն առաջադրանքները, վորոնք առկա է 1933 թվականի
սկսանք լայն սպառման ապրանքների արտադրութեանը ծախսել-
ու ապարկղում:

Ինչ է տալիս ժողովրդական տնտեսութեան յերկրորդ հնդա-
մյակէ առաջին տարւոյ սկսանք թեթե արդյունաբերութեան Լեւոա-
զա դարդացման համար:

Կարելի չէ ասել, վոր այդ սկսանքում սեւեղ արտահայտու-
թյուն է դուր թեթե արդյունաբերութեան արտադրական տեխնի-
կական բազան ամրացնելու ձգտումը: Այն ժամանակ, յերբ ամ-
բողջ արդյունաբերութեան հիմնական շինարարութեանն անկու
չէ 10 տոկոսով, ծանր արդյունաբերութեան հիմնական շինարա-
րութեանը անկու չէ 5 տոկոսով, իսկ թեթե արդյունաբերու-
թեան հիմնական շինարարութեանը՝ 48 տոկոսով: Դրանով բավա-
կանաչափ չեւաւում է այն, վոր կուսակցութեանը և կառավարու-
թեանը ձգտում են ուժեղացնել թեթե արդյունաբերութեան ար-
տադրական տեխնիկական բազան:

Քաղաքներին պարեմաբերի մատակարարելու բնադաւառում
սկսանք բոլոր հիմնական մթերքների նկատմամբ նախատեսում է
գործի հետագա բարելաւումը: Պետութեան տրամադրութեան
տակ դառնող համապատասխան պարենամթերքի ֆոնդերը այս
տարի անկու չեն վորոշ չափով, պակաս չափով ավելանալու յեն
մօի ու յուղի ֆոնդերը, ավելի մեծ չափով՝ ձկնեղենի, ձվի, դետ-
նախնձորի, բանջարեղենի ու ալյուրի ֆոնդերը: Գործի բարելա-
ւումը զգալի չափով կախված կլինի քաղաքամերձ տնտեսու-
թեանների աշխատանքի դրսեւորից և ապակենտրոնացված մթե-
րումներից, վորոնք՝ նկատի ունենալով կոլտնտեսական առեւտրի
դարդացման հեռանկարները, պետք է ուժեղանան: Պետք է նաև
աչքի առաջ ունենալ այն հանդամանքը, վոր չնայած խոշոր ար-
դյունաբերութեան մեջ վորոշ չափով ավելանալու յեն դրաւիւած
բանվորների թիւը (ընդամենը մոտ 100 հազար հոգով), ժողո-
վրդական տնտեսութեան բոլոր ճյուղերի համար անհրաժեշտ
բանվորների ու ծառայողների ընդհանուր թիւը 1933 թվա-
կանին անցյալ տարւանից փոքր է լինելու: Այդ հանգամանքը
վորոշ չափով պակասեցնելու յեն բանուծի հոսանքը գոյուղից դեպի
շինարարութեանը և ընդհանրապէս քաղաքները: Այդպիսով պարե-
նամթերք հայթայթելու գործում, մանավանդ արդյունաբերական
հիմնական կենտրոնների բանվորներին ու ինժեներա-տեխնիկա-
կան կազմին պարենամթերք հայթայթելու գործում, մենք կարող
ենք ապահովել հետագա բարելաւումը և պետք է ապահովենք:

Դիտաւոր խնդիրը, վորի լուծումից շատ բան է կախված,
թաղնիւած է մատակարարման կազմակերպումն բարելաւման մեջ:
Ինչպէս հայտնի յէ, վերջերս հատուկ ձեռնարկումներ եյին կի-
րաւել լայնաբերութեան մատակարարման կազմակերպումը բարե-
լաւելու և այդ գործին ավելի սերտորեն արտադրութեան շահերի
հետ համաձայնեցնելու համար: Այդ ձեռնարկումները խոշորա-
դույն նշանակութեան ունեն: Նրանք պետք է կենսագործվեն
այնպէս, վոր գործնական իրական բարելաւումներ մտցվեն
մատակարարման կազմակերպման բնադաւառում: Ընդմիջ
անհրաժեշտ է ըստ ամենայնի ուժեղացնել պայքարը կոոպ. և
պետական մատակարարող օրդաններում տեղի ունեցող հափշտա-
կումների դեմ: Նախ և առաջ անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռք
առնել, վոր մեր ունեցած արդյունաբերական ապրանքնե-

րի և սլարենամթերքների ֆոնդերը հասնեն աշխտեղ, ուր հարկաւոր և և բաշխվեն իրոք մեր հիմնական կարիքների համաձայն: Վոր այդ տեսակետից մեղ մոտ գործը հեռու չե միշտ բարենաջող լինելուց, կարելի չե տեսնել հետեւյալ փաստից: Անցյալ տարի ամառը Մոսկվայում, Լենինգրադում և Դոնբասում մեծ խափանումներ ելին տեղի ունեցել միս մատակարարելու գործում, սակայն չնորհիվ կենտրոնի միջամտութեանը համապատասխան խորհրդային կենտրոնական ու տեղական որդանների աշխատանքին, հաջողվեց դեռ աշնանը վերացնել այդ խափանումները: Այժմ այդ կետերում ժամանակին տրվում են բանվորներին ու ծառայողներին և նրանց ընտանիքի անդամների համապատասխան կատե-
ր ռըրաների համար սահմանված նորմաները: Դեռ ավելին՝ հետագա շրջանի համար ևս ստեղծվել է մսի անհրաժեշտ սլաշար:

Ներկայումս քաղաքներում անբավարար մթերքներից մեկը հանդիսացող մսի վերաբերյալ հենց այդ որինակը ցույց է տալիս, վոր քաղաքներում մատակարարումը բարելավելու համար վճռահան նշանակութուն ունի մատակարարման կազմակերպումը, ինչպես նաև համապատասխան մթերումների կազմակերպումը: Այս վերջին գործում, մի շարք սլարենամթերքների մթերման գործում մենք անցյալ տարի սկսեցինք անցնել նոր մեթոդի: Ինչպես մսի, այնպես էլ այնուհետև յուրի մթերման գործում նախկին սլայմանագրական մեթոդից (կոնտրակտացիա) անցանք հարկի կարգով մթերումների կատարելու մեթոդին: Պետք է նշել, վոր անցյալ տարվա վերջին յետամոյակում, յերբ առաջին անգամ գործադրվել սկսեց հարկի մեթոդը մսի մթերումների գործում, մենք առկնհայտ հաջողութուն ունեցանք: Ըստ յերեւոյթին հացի մթերման բնադաւառում նույնպես մենք պետք է անցնենք այդ մեթոդին: պետք է ձեռնարկենք հացամթերմանը հարկի կարգով:

Դրա հետ միասին անհրաժեշտ է ուժեղացնել ուշադրութունը դեպի խորհրդային առևտուրը:

Մի շարք դեպքերում խորհրդային առևտրի ծավալումը գործնականում տեղի յեր ունենում զգալի աղավաղումներով: Մինչև իսկ խորհանտեսական կազմակերպութիւնները մեկ ու կես տարի տալ ծավալելով իրենց խանութները և մասնավորապես իրենց վաճառականական առևտուրը, յերբեմն վարակվում ելին սպեկուլյանտական վողով: Այդպիսի փաստեր կոլտնտեսութիւններին վի-

րաբերյալ, հարկով, շատ ավելի յեն: Այնինչ մեղ անհրաժեշտ է խորհրդային առևտուրը հետադաւում ծավալել այնպես, վոր դա նորատի բանվորների և գյուղացիների մատակարարման բարելավմանը, բայց այն պետք է տեղի ունենա խորհրդային իշխանութեան կողմից առևտրի համար սահմանված սկզբունքներով: Խորհրդային առևտուրը պետք է տեղի ունենա խիստ կերպով պահպանելով սահմանված դնքը, ծավալելով կոոպերատիվ և պետական առևտրի ցանցը, ինչպես նաև համապատասխան կերպով զարգացնելով կոլտնտեսական առևտուրը, նախան առանց «մասնավորների», առանց կապիտալիստների, առանց սպեկուլյանտների: Ժամանակակից խորհրդային առևտուրը և սպեկուլյացիայի արմատահանման համար սլայքարելը մի անխղիւլ ամբողջութուն են կաղում:

Ի վերջո յերկու խոսք աշխատավորների կյանքի նյութական սլայմանների մասին:

Բերքատւութեան բարձրացման և անասնապահութեան դարգացման համար մղվող սլայքարը, ինչպես նաև կոլտնտեսականների և մեկատնտեսների յեկամսի աճումը՝ տնայնագործական սլրդյունարելութեան դարգացումից, սկզբնային աշխատանքներից, շինարարութեան վրա կատարվող աշխատանքից և այլն, նախաւրաժմաներ են ստեղծում կոլտնտեսական-գյուղացիական մատաների կյանքի նյութական մակարդակի հետագա բարձրացման համար:

Ինչ վերաբերում է բանվորներին՝ ապա սլանը նախատեսում է սլրդյունարելութեան դժով աշխատավարձը բարձացնել 9 տոկոսով, 32 թ. միջին տարեկան աշխատավարձի մակարդակի համեմատութեամբ: Զգալի չափով աճում են նաև պետութեան ծախսերը բանվորների սոցիալ-կենցաղային և կուլտուրական կարիքների բավարարման համար: Անհրաժեշտ է սակայն ուժեղացնել սլայքարը մեր աշխատավարձի քաղաքականութիւնը վիժեցնելու վորձերի դեմ, քանի վոր գործնականում վերջերս կա հավասարեցման անդեմնների վորոշ ուժեղացում: Այդպես, կուտակցութեան և կառավարութեան ջանքերով հանքագործների աշխատավարձը 1931 թվի վերջին արդյունարելութեան կարևորագույն 13 ճյուղերի դուցակում բարձրացվեց 9-րդից—5-րդ տեղը, իսկ անցյալ տարվա քնթացքում նա նորից ընկավ 7-րդ տեղը: Համապատասխանորեն

սև մետաղաձուլութեան բանվորների աշխատավարձը մի ժամանակ 4-րդից բարձրացավ 2-րդ տեղը, բայց 1932 թվի աշնանն ինքի նույնիսկ 6-րդ տեղը: Համապատասխան տնտեսական և պրոֆմիտութեան կազմակերպությունները պետք է վճարաբար վերացնեն այդպիսի յերևույթները:

Յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարում մենք կարող ենք վստահ առաջ ընթանալ բանվորների և դուռագիների կյանքի նյութական պայմանները բարելավելու գործում:

IV

ՊԱՅԲԱՐԸ ԲՈՒՐԺՈՒԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐԻ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐԻ ԴԵՄ ՅԵՎ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐՅՈՒՅԻ ՀՁՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ

Մենք իրավամբ հպարտանում ենք սոցիալիզմի վեթիսարի հաղթանակներով: և ինչու չհպարտանանք: Մենք յերբեք չենք յերազել, թե այնպիսի կարճ ժամանակում, ինչպես խորհրդային իշխանության 15 տարին և, կհաջողվի ձեռք բերել սոցիալիստական ձևերի տիրապետող դերը ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ, նրա բոլոր բնադավառներում:

Մենք կարողացանք ձեռք բերել այդ: Սակայն պայքարը բուրժուական դատակարգերի մնացորդների դեմ ամենևին չի վերջացել և չի մեղմանում, և շատ դեպքերում չի կարող մեղմանալ մինչև նրանց վերջնական վերացումը: Լենինն ուղղակի ասում է, «վոր բուրժուազիայի դիմադրությունը տասնապատկվելու յե նրա տապալումից հետո: Յեվ մենք տեսնում ենք, թե ինչպես, չնայած այն բանին, վոր մեր յերկրում բուրժուական դատակարգերի մնացորդների ուժերը հալվում են, նրանց դիմադրությունը, չաբությունը և կատաղությունն աճում են անսահման կերպով: Դրանում վորք դեր չեն խաղում միջազգային կապիտալի հարստությունը և կապերը, բայց նաև «սովորույթի այն ուժը», վոր կա միլիոնավոր մարդկանց մեջ՝ մասնավոր սեփականության դաբալոր գոյություն հիման վրա:

Անցողիկ շրջանը, վոր մենք ապրում ենք, հարուստ է սուր հակասություններով: Այդ հակասությունների մեջ քիչ չեն նոր տարրերը, բայց և այնպես դեռ պահպանվում են նաև նախնական

շրջանի, այսպես կոչված «խաղաղ» տնտեսական շինարարության հակասությունների շատ դժերը: ՆեՊ-ը դեռ հեռու յե վերջացած լինելուց. սակայն այս արդեն առաջին շրջանի ՆեՊ-ը չե. ներկայիս ՆեՊ-ը, այսպես ասած՝ ՆեՊ-ի վերջին շրջանն է: Ինչքանով վոր «ապրանքը» և «դրամը» ունալ բովանդակություն ունեցող հասկացողություններ են մեր ներկա պայմաններում, ՆեՊ-ը չաբունակում է գոյություն ունենալ: Այդ պատճառով էլ 17-րդ կուսակցական կոնֆերանսն ընդգծեց ապրանքափոխանակության անցնելու և սոցիալիզմի կառուցման տվյալ շրջանում արդեն դրամ վերացնելու «ձախ» ֆրազի հակաբալչևիկյան բնույթը: Յեվ միայն մարքսիզմին ոտար մարդը կարող է առել, վոր կուսակցության այդ ցուցումը հակասում է նրա հիմնական գծին և այն փաստը, վոր մեր յերկրում սոցիալիզմը հաղթանակ է տարել: Բուրժուական հորիզոնով սահմանափակված մարդու տեսակետից խորհրդային Միությունն ապրում է խորհրդային իշխանության համար անլուծելի հակասությունների պայմաններում. իսկ իրոք մեր շինարարության ներկա շրջանի հակասությունները, չնայած իրենց ամբողջ բազմակողմանիությանը և առանձին ու նույնիսկ շատ բնադավառներում ունեցած սուր բնույթին, այնուամենայնիվ յերկրորդական նշանակություն ունեն համեմատած հիմնական փաստի՝ խորհրդային Միության մեջ սոցիալիզմի տարած վերջնական հաղթանակի փաստի հետ: Յեվ չնայած դրան դուք տեսնում եք կուսակցության և կառավարության կիրառած բոլոր միջոցառումներից, վոր այնպիսի հարցերի նկատմամբ, ինչպես պայքարն անտնտեսավարության դեմ, «խնայողության ուժի մը» պետական ծախսերում, բյուջետային դիսցիպլինան, պայքարն անպլան շինարարության դեմ և այլն, կուսակցությունը վոր միայն վորեւե արհամարհանք չի ցուցաբերում, այլև ներկայումս խստորեն կիրառում է այն քաղաքականությունը, վորը մեզ ցույց է տվել Լենինը:

Կանգ կառնեմ այժմ ներկա հատուկ անտնտեսական շինարարության մեջ յեղած ամենաքննորոշ հակասությունների վրա. և այն հարցի վրա, թե ինչպես գործնականում այդ հակասությունները բալչևիկյան լուծում պետք է դանեն:

Վերցնենք առաջին որինակը, տնտեսական հաշվարկի պրակտիկայի կապակցությամբ:

Մեր տնտեսական կազմակերպությունների աշխատանքը կառուցվում է ժողովրդատնտեսական պլանի համեմատ: Այդ հիման վրա պայմանագրեր են կնքվում նրանց միջև պետություն կողմից սահմանված դներով: Յեւ զրա հետ միաժամանակ կուսակցությունը պահանջում է տնտեսական հաշվարկ մտցնել տնտեսական պլանի տակալում, — տնտեսաշարի վրա պետք է նշանակի տնտեսական կազմակերպությունների նախաձեռնությունը և վերջինքներու յնությունը, ուժեղացումը, միաժամանակ սահմանելով նրանց ճշտվ պատասխանատվությունը պետական առաջադրանքները պայմանագրերի համաձայն կատարելու համար: Այս խնդիրների ճիշտ կիրառումը վոչ ամեն տնտկազմակերպության և մեկ անդամից հաշիվում: Մեզ մաս պատահում է, վոր դործնականում տնտեսաշարի վերաժվում է ձեական գրադիտություն, յերբ սահմանված պլանների ու պայմանագրերի յեն դիմում տնտեսական կազմակերպությունները, վորոնք դործնականում հանդում են գրասենյակային աշխատանքի մեթոդներին: Իսկ մյուս կողմից յերբ մեկ մոտ տնտեսաշարի չափազանց «աղա» են հասնում: Միթե իրոք չկան այնպիսի դեպքեր, յերբ տրեստների, կոոպերատիվ կազմակերպությունների, գործարանների և կամ խորհրդակցությունների ղեկավարներն իրենց արտադրանքը վաճառում են առանձի «չափա» դներով, վիժեցնելով սահմանված դները և չկատարելով իրենց պետական պարտավորությունները, դործնականում սահելով սպեկուլյացիայի կեղտոտ ճանապարհը: Մինչդեռ թե պլանը, թե պայմանագրերը և թե տնտեսաշարի — դրանք բոլորը միասնական բայլչելիյան տնտեսական քաղաքականության տարրերն են, մի քաղաքականություն, վորի գործադրումը, ինչ խոսք, պահանջում է բայլչելիյան վերաբերմունք:

Վերցնենք ուրիշ որինակ, դյուդատնտեսական մթերումների պրակտիկայի առնչությունը:

Պետություն, ինչպես հայտնի թ, դյուդատնտեսական մթերքների մթերումների մեծ մասը կատարում է կայուն գներով: Իսկ անցյալ տարվա աշնանից դյուդատնտեսական մի քանի մթերքների մթերման բնազավառում մենք սկսեցինք անցնել հարկի մեթոդով մթերելուն: Դրա հետ միասին կուսակցությունը և կառավարությունը նպատակահարմար են

համարում նաև դյուդատնտեսական մթերքների այսպես կոչված ապակենտրոնացրած մթերումները՝ առանձին գործարանների և սպառողական սխտեմի կոոպերատիվ կազմակերպությունների կարիքների համար: Այսպես, վորոչ պայմաններում և համապատասխան ժամկետներում 450 կոոպերատիվ և դործարանային կազմակերպությունների թույլատրված է անասնապահության մթերքների, կարտոֆիլի և բանջարեղենի մթերումներ կատարել, թույլատրելով այդ դեպքում պայմանագրի (կոնտրակտացիա) սկզբունքը: Այդ ապակենտրոնացված մթերումները պետք է կատարվեն առանձին կարգով և պետական հիմնական առաջադրանքների կատարման պայմանով: Սակայն հատատ վորոչված է, վոր այդ մթերումներն ևս պետք է կատարվեն պլանով, կազմակերպված ձևով և վորոչ հատուկ դներով (կոնվենցիոն), վորոնք կարգավորվում են պետության կողմից: Այդպիսով դյուդատնտեսական մթերքների մեր պահանջը ներկա պայմաններում կրավարավի յերկու տեսակի մթերումներով. յերկու տարբեր, բայց փոխադարձաբար իրար լրացնող մեթոդներով: Անհիմնություն կլինեք այդ յերկու մեթոդների տարբեր լինելու պատճառով պահանջել, վոր մենք կիրառեյինք նրանցից միայն մեկն ու մեկը, հրաժարվելով մյուսից: Գործնականում մթերումների այդ յերկու մեթոդը զուգորդելով միայն մենք կարող ենք վորոչ չափով կոլտնտեսություններին և կոլտնտեսականներին ընդառաջ դնելով միաժամանակ ապահովել մեր արդյունաբերական ուսյունների և քաղաքների մատակարարման աճող պահանջի բավարարումը:

Ելի մի որինակ՝ կապված կոլտնտեսական առևտրի հետ:

Մենք ստեղծում ենք կոլտնտեսություններ, վորպես սպեկուլյատական տիպի տնտեսություններ: Այդ շինարարության մեջ մեքենատրակտորային կայանները ծառայում են վորպես կորհրդային իշխանության կարևորագույն միջոցը: Վորպես արտադրական պետության ներկայացուցիչները դյուդում մեքենատրակտորային կայանները վոչ միայն ահադին արտադրական, տեխնիկական — կազմակերպական աշխատանք են կատարում, այլև նրանք պետք է հանդիսանան կուսակցության կարևոր ոգնականները կոլտնտեսական մասսաների սոցիալիստական վերադաստիարակության գործում: Սակայն մեր կոլտնտեսական չե-

հարաբությունը ներկայումս չի կարող ընթանալ առանց կոլարն-տեսությունների մասնակցութեան կոլտնտեսական առևտրի դար-դացման դործին: Իսկ այս վերջինս ընչ չի դրդուում այն մասնա-վոր օնկականափրական փորձակները, վորոնք դեռ կենսու-նակ են և վորոնք առանձին կոլտնտեսականներ ժող հաճախ ուղ-դակի հակաութեան մեջ են մտնում կոլտնտեսությունների հան-րային շահերի հետ: Ձենք խոսում արդեն այն մասին, վոր վատ կադմակերպած կոլտնտեսային առևտուրը մի շարք դեպքերում կոլտնտեսականների առանձին խմբերի և նույնիսկ առանձին կոլ-տնտեսությունների դարձնում և ապակուլյանաներ՝ չուկայում: Դրանից ամենևին չի կտրելի անել այն հետևությունը, թե կոլ-տնտեսային առևտրի դարդացումն աննպատակահարմար է: Դրա-նից մենք անում ենք այլ հետևություն, այն է՝ առաջին, վոր ան-հրաժեշտ ե գնների վորոշ կարգավորում նաև մեր կոլտնտեսական շուկաներում՝ կոլտնտեսականների մեջ յեղած առանձին սղե-կուլյանտական տարրերի դեմ կոխվ մղելու համար: Յեւ յերկ-րորդ, այն հետևությունը, վոր կոլտնտեսություններում պետք է ամեն կերպ ուժեղացվի սոցիալիստական-դատարակչական աշխատանքը կոլտնտեսականների մեջ: Ահա, ի միջի այլոց, թե ինչու ներկայումս հարց է առաջ յեկել վորդ կոլտնտեսական շի-նարարութեան մեջ մեքենատրակտորային կայանների քաղաքա-կան դերն ուժեղացնելու անհրաժեշտութեան մասին:

Հեշտ է ըմբռնել, վոր մեզ թշնամի դասակարգային ուժերն ամեն փորձ կատարում են ներկա դրութեան այդ բարդությունը և հակասականությունն ողտադործել իրենց շահերի համար, յու-րատեսակ ձևով կողջելով ամեն մի առիթից, առանձին կոլտնտե-սականների խմբեր և ամբողջ կոլտնտեսություններ քայքայելու համար, առանձին տնտեսական դեկավարների իրենց ուղղակի և ավելի հաճախ անուղղակի աղղեցութեանը յենթարկելու համար: Հին մեր կարգերին թշնամի բուրժուական հասարակութեան մնա-ցորդները չեն ցանկանում իրենք հեռանալ թատերաբեմից և ա-մեն տեղ, վորտեղ մենք թուլություն, անհողություն, անհետե-ղականություն կամ անվճարականություն ենք հայտարարում, վոր միայն վորձում են աղատել իրենց գլուխը մերձեցող հարվածից, այլև ժամանակավորապես տիրապետել պայքարի այս կամ այն հակառակուսին:

Յերբ գլուղում տիրապետող ևր անհատական գլուղացիական տնտեսությունը, կուլաքը և այլ հակախորհրդային ուժերը քիչ հնարադիտություն հանդես չեկին բերում մանր-բուրժուական մասսայի մեջ յեղած այս կամ այն տատանումներն ողտադործելու համար: Բայց ներկայումս ել, յերբ արդեն հաղթել են կոլտնտե-սությունները, յերբեմն-յերբեմն աշխուժանում և այստեղ-այն-տեղ ուժեղանում են մանր-բուրժուական տարրերի ելեմենտ-ը, իսկ մեզ թշնամի դասակարգային ուժերն ամեն տեղ և ամեն կերպ աշխատում են իրենց շահերի համար, հակախորհրդային կերպով ողտադործել այդպիսի դրությունը: Միայն կույր ծրու-վածները, վորոնց կարգին պատկանում են թե աջ և թե ճախ-ոպորտունիստները, կարող են չտեսնել կուլակի և այլ հակա-խորհրդային տարրերի գլուղում կատարած ակտիվ դերը հացի և կոլտնտեսական այլ բարիքների գողութեան և հափշտակութեան դործը կադմակերպելու մեջ, վորով այդ տարրերը ցանկանում են ինչպես ել լինի վնասել կոլտնտեսութեան հանրային դործին և սկսական առաջադրանքների կատարմանը կոլտնտեսությունների կողմից:

Այս բոլորից բղխում է կառավարման ազարատը հետադա-յում ամեն կերպ ուժեղացնելու և բարեկալիքի, պրոլետարական դիկտատուրայի հզորությունը հետադադում ել ավելի բարձրաց-նելու անհրաժեշտութեանը:

Պետք է տեսնել, թե ի՞նչպես է փոխվել կառավարման սղա-բատն այն ժամանակից, յերբ գլուղում հաղթանակ տարան տըն-տեսութեան սոցիալիստական ձևերը: Այդ հաղթանակն իր արտա-հայտությունը դառավ յերկու հարյուր հազար նոր կոլտնտեսու-թյունների և մի քանի հազար նոր խորհմտնտեսությունների ռտեղման մեջ: Ըստ վորում, յեթե սկսությունը չի կառավարում միլիոնավոր անհատական տնտեսություններին, այս խորհմտնե-սությունների և նույնիսկ կոլտնտեսությունների վերաբերյալ տղանվել պրոլետարական դիկտատուրայի անմիջական դեկավա-չդանվել պրոլետարական դիկտատուրայի անմիջական դեկավա-րութեան տակ: Յեթե ավելացնենք, վոր առաջին հազարյակի ըն-թացում ռտեղմվել են ահագին թվով նոր արդյունաբերական, թացքում ռտեղմվել են ահագին թվով նոր արդյունաբերական, արտապրտային և այլ ձեռնարկություններ, այս հասկանալի

կլինի, թե ինչքան և անել մեր կառավարման ապարատը, ինչքան և նա բարդացել, ինչքան ավելացել են կառավարման ղեկավարութ-
յունները: Բայց դեռ անհրաժեշտ և նաև հիշել, վեր աշխտեղ,
ուր թուլութուն են հայտարարում մեր կազմակերպութ-
յունները, խորհրդակցությունները և մասնավոր
կոլտնտեսութ-
յունների ղեկավարման գործում, այնտեղ անպայ-
ման ղեկավար պոստերն են խցկվում բուրժուական դասակարգից
մնացած մեր քաղաքական թշնամիները: Ըստ վերում հաճախ տե-
ղերում այդ պարտնների համար վերջին շրջա-
յան ծառայում
բուրժուական վերասերման յանձնարկված կուսակցական տոմս ու-
նեցող մարդիկ (վերոնց տեղն ամենեկին կուսակցութ-
յունը չե, այլ
վերեն տեղ նրանից հետո):

Մեր պետական ապարատում միշտ յեղել և բյուրոկրատիզմ,
վալակիտա և այլն: Այս կամ այն խորհրդային, անտեսական և
այլ կազմակերպութ-
յուններում յեղած մեծ քանակութ-
յամբ բյու-
րոկրատական աղավաղումները սովորաբար կապված են լինում
պրոլետարիատին խորթ բուրժուական տարրերի՝ այդ որդանները
աշխատանքի վրա ունեցած անհամեմատ խոշոր գործնական աղ-
պեցութ-
յան հետ: Մեր ընդհանուր կուլտուրական հետամնացու-
թյան պայմաններում բուրժուական բյուրոկրատական տենդենց-
ները չեն կարող չափազանց կենսունակ չլինել: Սակայն ներկայիս
նոր պայմաններում, յերբ վերջինների չափով անել և կառավարման
ապարատը և բարձրացել են նրա խնդիրները, առանձնապես ուր
և դրվում մեր կազմակերպութ-
յուններում յեղած բյուրոկրատա-
կան եղմանները և վալակիտայի դեմ բայց չեն լինում պայքարի-
լու հարցը: Մասաների առատորեն աճող կուլտուրական վերել-
քը և ակտիվութ-
յունը ողջախոսական շինարարութ-
յան մեջ պետք
և սակայն շատ բանով թեթևացնեն պայքարը բուրժուական աղա-
վաղումների դեմ մեր կառավարող որդաններում:

Պետք և հաջի տենել նաև մեզ դասակարգայնորեն թշնամի
ուժերի պայքարի նոր պրիոմները, իսկ այդպիսի պրիոմները քիչ
չեն:

Մենք առաջին անգամ չենք հանդիպում հակահեղափոխական,
փաստարարութ-
յան փաստերի՝ անտեսական ապարատում: Այժմ
այդ գործը վերջ դեպքերում ավելի նրբութ-
յամբ և կատարվում,
բան առաջ: Թշնամի ավելի ճկուն և դարձել: Վերջին տարիներ

մեր արդյունաբերական ձեռնարկներում և մասնավոր խորհրդ-
ակցութ-
յուններում ընդունվել են շատ նոր բանվորներ, իսկ նրանց
թվում «բանվորների» անվան տակ ներս են խցկվել կուլակները և
մեր այլ յերթվյալ թշնամիները, վերոնք մի կողմից ընդունակ են
փաստարարութ-
յան ամենակատարի վորձերի, իսկ մյուս կողմից
ընդունակ են քողարկված սխտեմատիկ և համառ աշխատանք
կատարել՝ ձեռնարկութ-
յուններում աշխատող մարդկանց առան-
ձին խմբերը քայքայելու համար, նրանց գործալքման, աշխատանքի
դիսցիպլինայի խախտման դրդելու համար և այլն: Ահում նաև
պետական և կոոպերատիվ առևտրական ձեռնարկութ-
յունների
ցանցը: Սխտեղ նույնպես քիչ չեն թափանցում ամեն տեսակի
սպեկուլյանտներ, քայքայված նեպմաններ, նախկին «մասնավոր-
ներ» և դանաղան այլ հակախորհրդային տարրեր: Իսկ այդտեղ
նրանք մուտք են գործում, վորպեսզի ավելի մոտիկ լինեն այն
հիմնարկութ-
յուններին և պահեստներին, վորոնց միջով անց-
նում են վերջինների քանակութ-
յամբ խորհրդային ապրանքներ, վոր
յերբեմն վատ են պահպանվում և շատ գաղթակցեցողիչ են ներս
սողոսկած այդ մարդկանց մեջ յեղած ամեն տեսակի ժուլիկներ
և սրիկաների համար: Ստիպված լինելով ներս քաշել իր ճանկե-
րը, թշնամին ձգտում և թիկունքից հարվածել մեր կազմակեր-
պութ-
յուններին. պետական և կոլտնտեսական բարիքների փա-
ցումը և գողացումը դարձել են սոցիալիստական աճող շինարա-
րութ-
յան դեմ հակախորհրդային ուժերի մղած պայքարի սիրված
մեթոդներից մեկը:

Պրոլետարական պետութ-
յունը դրան հակադրեց իր պատմա-
կան դեկրետը պետական և հանրային կոլտնտեսական սեփակա-
նութ-
յան պաշտպանութ-
յան վերադրյալ և սոցիալիստական (հան-
րային) սեփականութ-
յան պահպանման համար պայքարելու դրո-
շի տակ ներկայումս պետք և ծավալուն աշխատանք կատարվի
բանվորներին և կոլտնտեսական մասաներին համախմբելու հա-
մար, վերջնականապես լիկվիդացիայի յանձնարկելու կապիտալիս-
տական տարրերին, հաղթահարելու նրանց դիմադրութ-
յունը,
նրանց քայքայիչ, քանդողական աշխատանքը:

Այս բոլորը պահանջում և հետադադում ևս ամեն կերպ ուժե-
ղացնել և բարելավել պրոլետարական դիկտատուրայի ապարատը:
Պահանջում և այնպես բարձրացնել նրա հզորութ-
յունը, վորպեսզի

բաղմամբ իրոն մասսա կազմող բանվորները և գյուղացիները կա-
րողանային ալիքի մեծ չափով համոզվել պրոլետարիան պետու-
թյան ամող դորության մասին, համոզվել, վոր նա ղդայուն և
աշխատավունքի շահերը պաշտպանելու դործում և անխնա դեպի
նրա պատկարդային թշնամիները: Գործնականում կիրառել այդ
կարևորագույն խնդիրը, դրա հետ միաժամանակ ապահովել արն-
անսական և տեխնիկական կադրերի լավագույն ընտրությունը և
նրանց աշխատանքի իրոք ամենորյա ստուգումը, դրանք են մեր
քաղաքականության առաջնահերթ հարցերը: Միայն այդ հիման
վրա մենք հաջողությամբ առաջ կրննանք մեր տնտեսական խն-
դիրներն իրականացնելու դործում:

V

ԿՈՒՍԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՄԱՍՍԱՆԵՐԸ

ՅԵՎ ՊԱՅԲԱՆԸ ՅԵ ԿՐՈՐԴ ՀՆԳԱՍՅԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

Այս տարվա Ժողովրդատնտեսական պլանի համար շատ բնորոշ
և այն, ինչ վոր պլենումին քննության ներկայացված բանաձևի
մեջ մատնանշվում և վորպես յերկրորդ հնդամյակի հիմնական
ղիծը: Բանաձևում սոված և հետևյալը —

«Ն տարբերություն առաջին հնդամյակի, յերկրորդ
հնդամյակն առաջնորդած լինելու յն արդյունաբերության
նոր ձեռնարկությունների յուրացման հնդամյակ, դյուդա-
տնտեսության նոր ձեռնարկությունների՝ կոլտնտեսու-
թյունների և խորհրդատեսությունների կազմակերպական
ամրացման հնդամյակ, վորն, իհարկե, չի բացասում, այլ
յննթադրել և ստիպա նոր չինարարության հետագա դար-
դացում: Այդ նշանակում և, վոր յերկրորդ հնդամյակը,
յեթե նա կազմվում և յուրջ հաջողություն ունենայու հա-
մար, պետք և ներկայիս նոր չինարարության լողունողը
լրացնի նոր յողունդով՝ նոր ձեռնարկություններ յուրաց-
նելու, նոր տեխնիկային տիրապետելու լողունդով:»

Այս բանաձևի մեջ սովում և այն մասին, վոր նոր ձեռնար-
կությունները և նոր տեխնիկան յուրացնելու հետ կապված դրո-
վարությունների հետեանդով տնտեսական յն արդյունաբե-

րության արտադրանքի աման տեմպի վորոշ իջեցումը՝ համենայն
դեպս յերկրորդ հնդամյակի առաջին յերկու-յերեք տարվա յն-
թացքում: Այս հիմունքով պլենումին առաջարկվում և հավանու-
թյուն տալ այն առաջարկությանը, վոր յերկրորդ հնդամյակում
արդյունաբերական արտադրանքի տարեկան աճումը սահմանվի
33—14 տոկոս, առաջին հնդամյակի 21—22 տոկոսի վիճարեն:
Ի վերջո պլենումին առաջարկվում և ի հավանություն հետևյալ
ձեակերպումը մեր տնտեսական անելիքների վերաբերյալ.

«Գլխավոր շնչոր պետք և դրվի վոչ թե արտադրանքի
քանակական աման վրա, այլ արտադրանքի վորակի բա-
րելավման և արդյունաբերության մեջ աշխատանքի արտա-
դրողականության աման վրա. վոչ թե ցանքերի տարածու-
թյան ընդարձակման, այլ հողագործության բերքատու-
թյան բարձրացման և գյուղատնտեսության մեջ կատար-
վող աշխատանքի վորակի բարելավման վրա»:

Յես քիչ ավելի մանրամասն կանդ կանեն յերկրորդ հնդամ-
յակի առաջին տարվա համար՝ մեր կողմից մատնանշվող տեմպի
հարցի վրա:

Յեթե յերկրորդ հնդամյակում իր ամբողջությամբ վերցրած
նախատեսվում և արդյունաբերական արտադրանքի տարեկան
աճում 13—14 տոկոսով, ապա այս տարվա համար, յերկրորդ հն-
դամյակի առաջին տարվա համար, մենք առաջարկում ենք սու-
մանել արդյունաբերության արտադրանքի 13,5 տոկոսի աճում:
Վոր այդ չափազանց լուրջ առաջադրանք և, այդ մասին վկայում
և արդեն այն փաստը, վոր արդյունաբերության արտադրանքի
տեմպն անցյալ տարի 4 հիմնական արդյունաբերական կոմիտե-
րիատների դժով կաղմեց միայն 8,5 տոկոս: Ելի յերկու թիվ,
Մեր արդյունաբերության արտադրանքի վորջ աճումն անցյալ
տարվա ընթացքում կաղմեց 3.400 միլիոն ռուբլի, իսկ 1933 թվի
համար արդյունաբերության արտադրանքի աման առաջադրան-
քը 6 միլիարդ ռուբլի յն:

Աշխատանքի այդպիսի մառչտարն արդյունաբերության մեջ
չի կարելի անխանել այդ կերպ, յեթե վոչ վիթխարի, այլ կերպ,
յեթե վոչ սոցիալիստական ինդուստրիայի նոր լուրջ հարձակում:

Սակայն մանր-բուրժուական էլեմենտների շարքերից ուրիշ
ճախիր են լավում:

Այս տեսակետից բնորոշ է Գ. Զինովյեվի հայտարարություններ, վոր նա արել է Կենտրոնական Վերահսկիչ Հանձնաժողովում՝ Ռյուսին-Սլեպկովի հակախորհրդային խմբակի գործի առնչությամբ: Նա ասել է. —

«Ընդհանուր առմամբ յես ունեմ հետևյալ պատկերացումը, ինչքան յես կարողանում եմ դատել, վերջին չըջանում կուսակցականների զգալի մասին տիրապետում է նահանջի վտանգավոր անորոշ դադարիսրը: Ինչ-վոր տեղ պետք է նահանջել: Այդպիսի պատկերացում է ստացվում այն տպավորություններից, վոր յես ստանում եմ կարդացածից և լսածից. — թե կա նահանջի անորոշ դադարիսր»:

Զինովյեվը, ինչպես հայտնի յես, չատ սիրում է «ակ սնչ դինել գետնին»: Նա աչքի յես ընկնում իր յուրահատուկ «զգայնություն» զեպի մանր-բուրժուական տարրերի արամադրությունները:

Սակայն այն մասնանշումը, թե այդպիսի արամադրություններ կան մանր-բուրժուական տարրերի մեջ, արժանի յես ուշադրության: Այդպիսի տիպիկ աջ ոպորտունիստական արամադրություններ ի միջի այլոց իրոք կան նաև վորոշ կուսակցական չորջաններում:

Բնորոշ է, վոր այդ արամադրություններն արտահայտիչներն են մեկը յեղավ եմիգրանտ Տրոցկին:

Լ. Տրոցկին վերջերս հրապարակ հանեց մեր տնտեսական շինարարության արդյունքների և ընթացիկ տարվա խնդիրների իր գնահատականը: Սպիտակ դվարդիականորեն ամեն տեսակի յերկյուղներ հայտնելով այն ճգնաժամի մասին, վոր իրը թե վրա յես հասել մեր տնտեսության մեջ, Լ. Տրոցկին, արեց «իր» հետևությունները բոլորովին «սոցիալիստիկ» (социалистический) վազով: Նրա դիտավոր լողունդն այն է, վոր հարձակման բայլչեկիյան քաղաքականությունը շատ հեռու գնաց և դրա համար ել անհրաժեշտ է նահանջել: Այդ «նահանջի» չուրը Տրոցկին ցատկըտում է: Նա պաշտպանում է նահանջի լողունդը և առաջարկում է մի տարվա տարիկետում 2-րդ հնդամյակին անցնելիս: Նա իր առանձին լողունդն է առաջադրում 1933 թվականի համար: Այդ թվականը, գիտե՞ք ինչ, պետք է լինի «կապիտալ օեմոնտի տարի»: Մի խոսքով՝ անցյալի «զերիսդուստրիալիստի» հետքն ել չի մնացել: Այժմ նրա մտքում մի բան կա միայն, նահանջ, նահանջ և

նահանջ: Ահա թե ի՞նչ աղբյուրներից է սնվում Զինովյեվը: Ահա թե ի՞նչ մարդկանց արամադրություններն են աղղեցություն գործել նրա վրա: Պարոնայք տրոցկիստները, Սլեպկովները, Ռյուսինները և նրանց նմանները ներկայումս նույն յեղանակն են նվազում: Նրանք խոսում են բուրժուական վերասերվածների բերանից: Ի՞նչ կարելի յես սպասել այդ պարոններից, բացի վորո՞ք՝ նահանջի վերաբերյալ, բացի դավաճանությունից՝ սոցիալիզմին:

Սակայն մենք մեր ճանապարհն ունենք. մենք կանգնած ենք հարձակման ուղիների վրա: Մենք չարունակում ենք առաջին հնդամյակի հաղթական հարձակման գիծը:

Իրոք մենք իրավամբ կարող ենք պարծենալ արդյունաբերության հնդամյակի 93.7 տոկոսի կատարմամբ, բայց, ինչպես հայտնի յես, մեր շինարարության մեջ վճռական դեր է խաղում ծանր ինդուստրիան. իսկ ծանր ինդուստրիայի գծով մենք առաջին հնդամյակը կատարել ենք 108 տոկոսով: Յեվ այդպես, վճռական գործում, վճռական վոչ միայն արդյունաբերության համար, այլև ամբողջ սոցիալիստական տնտեսության համար, մենք վոչ միայն կատարել ենք, այլև գերապատարել ենք առաջին հնդամյակը: Զուգորդվելով կոլեկտիվացման և խորհրդային տնտեսական շինարարության գծով մեր ունեցած հսկայական գերապատման հետ, Խորհրդային Միության այդ հաջողությունները իրոք հանդիսանում է համաշխարհային պատմական նշանակություն ունեցող հաջողություն:

Սակայն այդ հաջողությունները չպետք է պտտեցնեն մեր գլուխը. մենք յերբեք չենք թաղցրել մեր շինարարության պատկերացումները և սրանից հետո յեվ չենք անելու այդ: Մենք կատարությունները և սրանից հետո յեվ չենք անելու այդ: Մենք լավ հիշում ենք, վոր ինքնաբերական սոցիալիստիկ շինարարության լողունդը մեր հիմնական լողունդներից մեկն եր վոչ առաջին հնդամյակի ընթացքում և մեր ամենակարևոր զինքներից մեկն եր առաջին հնդամյակի հաղթանակի համար մղված պայքարում: Յեվ ինչ ել վոր ասեն մեր դատակարգային թշնամիները, այստեղ թե արտասահմանում, և ինչպես ել վոր ձայնակցեն նրանց ամեն տեսակի բուրժուական վերասերվածները, Խորհրդային Միությունը կողմնորոշված առաջին հնդամյակի հաղթանակը նրանց դեմ՝ սոցիալիզմի հետագա արշավի համար: Այդ է դրավականն այն բանի, իբրեք հետագա արշավի համար:

վոր մեր յերկրորդ հնդամյակը, անդատակարգ սոցիալիստական հասարակութուն ստեղծելու համար մղվող պայքարի հնդամյակը, ավելի խոշոր միջնորդային նշանակութուն կունենա և ավելի աշխուշ աշտահայտութուն կդնի միջադրային պրոլետարիատի բախտի համար, քան առաջին հնդամյակի արդեն ձեռք բերված հսկայական հաջողութունները և հաղթանակը:

Յերկրորդ հնդամյակի հաջողության համար մենք դեռ չատ և չատ բան պետք է անենք, ներքին և արտաքին շատ դժվարութիւններ պետք է հաղթահարենք:

Ընդ. Ստալինը բաժանաչափ պարզաբանեց արդյունաբերության հնդամյակի մասնակի թերախտարման պատճառը: Միջադրային դրութիւնը և մեր յերկրի պաշտպանունակութիւնը դժար չափով ուժեղացնելու անհրաժեշտութիւնը, վորի հետևանքով մի շարք ձեռնարկութիւններ փոխադրվեցին պաշտպանության ժամանակակից միջոցների արտադրութիւնը, Խորհրդային Միութիւնը ստիպեցին վորոշ զոհաբերութիւններ կատարել ընդհանուր արդյունաբերութիւն զարգացման հաշվին: Սակայն ինչպես յերևում է՝ չկա չարիք առանց բարիքի: Խորհրդային Միութիւնը ներկայումս անհամեմատ ավելի ապահովված է այն բանով, վոր առաջնակարգ նշանակութիւն ունի նրա պաշտպանութիւն համար և հետևաբար նաև նրա խաղաղ շինարարութիւն և խաղաղ նպատակների պաշտպանութիւն համար: Իհարկէ, հնդամյակն ինքնին նկատի ունեն դրեղ արտադրական բազա ստեղծել Խորհրդային Միութիւն պաշտպանութիւն ամրացման համար և վորեւ արտաքին հարձակման դեպքում ջախջախիչ հակահարվածն իրոք ապահովելու համար: Յե՛վ վո՛չ առանց բաժանունութիւն մենք ներկայումս պատրաստ ենք ընդունել, վոր այս տեսակետից ևս հնդամյակի նախադրումները չեն թերկատարված:

Յեթե պատերազմի վտանգը մոտեցավ մեզ այս տարիներին շատ անգամ, ապա անտեսական պատերազմը Խորհրդային Միութիւն դեմ անընդհատ մղվեց և մղվում է արտաքին չուկայի դաժնադան ճակատամարտում: Այս տարիներին մենք մի շարք զոհաբերութիւններ արինք, վորպէսզի Խորհրդային Միութիւնը ավելի շուտ ապատենք կապիտալիստական յերկրների նկատմամբ

անտեսական և տեխնիկական կախյալ դրութիւնից, վոր ժառանգել էր Խորհրդային յերկրը ցարիզմից՝ անտեսութիւն մի շարք բնագավառներում: Դրա համար մենք ստիպված եյինք ուժեղ կերպով ֆինանսավորել արդյունաբերութիւն համար սարքավորում ներմուծելը, խի մինչև վերջին յերկու տարին նաև գյուղատնտեսութիւն համար արակտորներ և մեքենաներ ներմուծելը: Դրա համար ել մենք ստիպված եյինք մեծ ներդրումներ կատարել տեխնիկական կուլտուրաները զարգացնելու համար, վորի հետևանքով մենք ներկայումս արդեն ունենք մեր տեխական խորտեղային հումուլթի բազան ինդուստրիայի համարյա բոլոր բնագավառների համար, և հատկապես լայն սպասման առարկաներ արտադրող ինդուստրիայի համար: Սակայն դրան համապատասխան ներմուծման այդ ծախսերը ծածկելու անհրաժեշտութիւն համեմատ մենք ստիպված եյինք մեր ապրանքների արտահանութիւն կազմակերպել, վորը արտաքին չուկայում դներին ահադին տնկման պայմաններում մեզ վրա նստեց լրացուցիչ հարյուրավոր և հարյուրավոր միլիոն վոսկու ուրբլիներ: Ընդ վորում չի կարելի մոռանալ, վոր հնդամյակի համարյա չորս տարիներն ել անցան համաշխարհային ամենադժան ճգնաժամի պայմաններում, չնայած վորին մեր անտեսութիւնը տարեց-տարի արագ բարձրացավ՝ սոցիալիստական աճում սպրկելով:

Կատարել այն, ինչ վոր կատարեցին մեր բանվորներն ու գյուղի աշխատավորներն այդ տարիներին, նրանք կարող եյին կատարել միայն շնորհիվ իրենց հեղափոխական խանդավառութիւն և պայքարի հերոսութիւն, վորն այնքան փայլուն արտահայտութիւն է դուրս հարվածաշնութիւն և սոցիալիստական մրցութիւն մատուցական աճման մեջ:

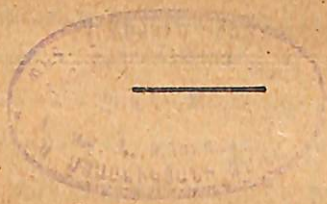
Միայն կուսակցութիւն ճիշտ քաղաքականութիւնը, նրա պայքարն իր շարքերի յերկաթե դիպիլայինայի և բայլելիկան միաձուլութիւն համար սպահովեցին առաջին հնդամյակի հաղթանակը:

2438

Այս տարվա, յերկրորդ հնդամյակի առաջին տարվա խնդիր-
ներն իրագործելու համար և նախ և առաջ արդյունաբերութեան
մէջ աշխատանքի արտադրողականութիւնն իրոք բարձրացնելու,
արդյունաբերութեան արտադրանքի վորակը բարելավելու և կոթ-
տնտեսական ու խորհանդեսական դաշտերի բերքատւութիւնը
բարձրացնելու համար, մենք պետք է մեր ամբողջ աշխատանքով
ապահովենք մասնաների ավելի լայն և ավելի դործոն համախմբու-
մը մեր կուսակցութեան շուրջը, նրա ղեկավարութեան տակ:

Մենք անցել ենք վիթխարի և փառաւոր ուղի: Առաջ լենին-
յան այդ ճանապարհով հանուն յերկրորդ հնդամյակի հաղթա-
նակի:

(Յերկարատե ծափահարութիւններ):

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊԵԿ

32.243

В. М о л о т о в

Задачи первого года
второй пятилетки

Издательство Ц. К. К. П. 6) А.
Партиздат—1933 г.— Эривань